ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ

ସ୍ୱାଧୀନତୋତ୍ତର ଓଡ଼ିଶାର ବିକାଶ

ପ୍ରଥମ ପାଠ

ସାମାଜିକ ବିକାଶ

ସ୍ୱାଧୀନତା ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାର ସମସ୍ୟା ଥିଲା ଅନେକ। ଖୁବଶୀଘ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଗଡ଼ଜାତଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ମିଶିଗଲେ। ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ପହଞ୍ଚିଲା କୋଟିଏ ସଇଁତିରିଶ ଲକ୍ଷରେ। ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ୩୫ ଲକ୍ଷ ଥିଲେ ଆଦିବାସୀ ଓ ୧୮ ଲକ୍ଷ ଷାଠିଏ ହଜାର ଥିଲେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଜନତା। ଏହି ଦୁଇ ଅନୁସୂଚିତ ବର୍ଗର ଲୋକମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟା ଅଲଗା ଅଲଗା ଥିଲା।

ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ବିକାଶ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ :

ବଣଜଙ୍ଗଲ ଘେରା ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଦିବାସୀମାନେ ଜାତୀୟସ୍ରୋତରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ନିଭୃତ ପରିବେଶରେ ରହୁଥିଲେ। ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଦୃଷ୍ଟି ଆଢୁଆଳରେ ରହୁଥିବାରୁ ଅଣଆଦିବାସୀଲୋକ ସେମାନଙ୍କର ସରଳତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ନାନା ଭାବରେ ଶୋଷଣ କରୁଥିଲେ। ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ଆଇନ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇ ସ୍ଥିର କରାଗଲା ଯେ ଅଣଆଦିବାସୀମାନେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ଜମି କୌଣସି ଆଳରେ ଜବରଦଖଲ କରିପାରିବେ ନାହିଁ। ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଯୋଜନ କରାଯାଇ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଣଆଦିବାସୀମାନେ ନେଇଥିବା ଜମି ଚିହ୍ନଟ କରାଗଲା ଓ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ସେସବୁ ଜମି ଫେରାଇ ଦିଆଗଲା। ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ପାରିବାରିକ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ସୁଧାରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦିଆଗଲା। କାମଧନ୍ଦା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ମାଗଣା ବଳଦ, କୃଷି ଉପକରଣ, ଚରଖା ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗାଇ ଦିଆଗଲା। ପୋଡୁଚାଷକୁ ନିରୁତ୍ସାହିତ କରାଗଲା। କୃଷିଉପଯୋଗୀ ଜମି ଯୋଗାଇଦେଇ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ନିୟମିତ କୃଷି ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଗଲା। ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ଅପରାଧୀ ଜନଜାତି ଆଇନ ଭଳି ଅଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିଧିବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦିଆଗଲା।

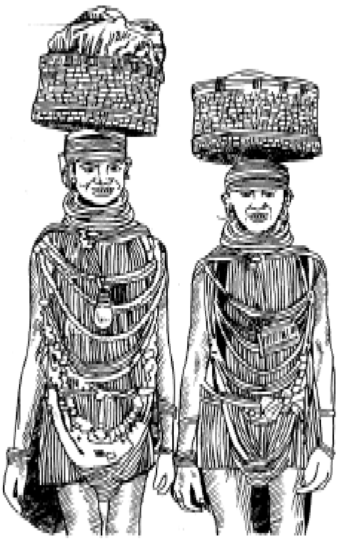

(ଦୁଇଜଣ ପାରମ୍ପରିକ ଆଦିବାସୀ ମହିଳାଙ୍କ ଚିତ୍ର)

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ଆଦିବାସୀମାନେ ଜଙ୍ଗଲରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କରି ଚାଷଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତି। ଏହାକୁ ପୋଡୁଚାଷ କୁହାଯାଏ । ଏହା ଫଳରେ ଅନେକ ଜଙ୍ଗଲ ନଷ୍ଟହୁଏ ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ ଭାରସାମ୍ୟ ହରାଏ ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ୧୯୪୭ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚମାସରେ ଏକ ଆଇନ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇ ମହାଜନମାନଙ୍କର ଋଣ କାରବାରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ଗ୍ରାମ୍ୟ ମହାଜନୀ ପ୍ରଥା ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗୋତି ଭଳି ଅମାନୁଷିକ ପ୍ରଥାକୁ ଇନ୍ଧନ ଯୋଗାଇଥିଲା। ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଓ ବିଶେଷ କରି ଓଡ଼ିଶାରେ ଗଡ଼ଜାତ ମିଶ୍ରଣପରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ମହାଜନମାନଙ୍କ କବଳରୁ ନିରୀହ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାପାଇଁ

କଠୋର ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଗଲା । ୧୯୪୮ ମସିହା ଜୁନମାସରେ ଓଡ଼ିଶା ଗୋତିପ୍ରଥା ଉଚ୍ଛେଦ ନିୟାମକକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ପାଳନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଗୋତିପ୍ରଥା ଆଇନତଃ ନିଷିଦ୍ଧ ହୋଇଗଲା । ହଜାର ହଜାର ଗୋତି ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରାଗଲା । ପରେ ପରେ ଗଡ଼ଜାତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଚାଲୁଥିବା ବେଠି, ବେଗାରୀ, ମାଗଣ, ରସଦ ଓ ଭେଟି ପ୍ରଥାକୁ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ କରିଦିଆଗଲା ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଦଳିତମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ବେ 'ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ' କହି ବିଭିନ୍ନ ସାମାଜିକ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ବାସନ୍ଦ କରାଯାଉଥିଲା । ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ବାରଣ କରାଯାଉଥିଲା । ଏହି ଅମାନବିକ ପ୍ରଥାକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ଦୁଇଟି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କଲେ । ସେ ଦୁଇଟି ହେଲା– ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ଦିର ପ୍ରବେଶ ଅନୁମତି ଆଇନ ୧୯୪୮ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ନାଗରିକ ଅଯୋଗ୍ୟତା ଦୂରୀକରଣ ଆଇନ । ମନ୍ଦିର ପ୍ରବେଶ ଆଇନଟିକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଗଲା । ବିଶ୍ୱପ୍ରସିଦ୍ଧ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରକୁ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରିଦିଆଗଲା । ୧୯୪୮ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୧ ତାରିଖରେ ସେମାନେ ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । କ୍ରମଶଃ ସାରା ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହେଲା । ନାଗରିକ ଅଯୋଗ୍ୟତା ଦୂରୀକରଣ ଆଇନ ବଳରେ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ଭଳି କଳଙ୍କିତ ପ୍ରଥା କ୍ରମଶଃ ଅପସରିଗଲା ।

ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତି ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷା ଅପହଞ୍ଚ ଥିଲା । ଶତକଡ଼ା ୧.୫ ଭାଗ ଆଦିବାସୀ ସାକ୍ଷର ଥିଲେ । ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହାଥିଲା ମାତ୍ର ୩.୩ ପ୍ରତିଶତ । ଆଦିବାସୀ ଓ ଦଳିତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ସରକାର କେତୋଟି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ । ଏହି ଦୁଇ ବର୍ଗର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ପ୍ରଦାନ, ସ୍କୁଲ ଓ କଲେଜର ଦରମା ଛାଡ଼, ଧନ୍ଦାମୂଳକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରି ସରକାର ସେମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାପ୍ରତି ଆଗ୍ରହୀ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ । ମାଗଣା ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟାପକ କରିବା ପାଇଁ ଆଦିବାସୀ ବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶହଶହ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଖୋଲାଗଲା । ଆଶ୍ରମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ସେବାଶ୍ରମମାନ ଖୋଲାଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର କାମରେ ଲାଗିବାଭଳି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଘରୋଇ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଖୋଲିବାପାଇଁ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ଆବାସିକ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ଖୋଲାଗଲା । ଯୋଗ୍ୟ ଆଦିବାସୀ ଓ ଦଳିତ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ବାହାରେ ଉଚ୍ଚ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା ।

ଆଦିବାସୀ ଓ ଦଳିତ ବର୍ଗର ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଚେତନତା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଗଲା । ଆଦିବାସୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନଶୈଳୀ ଯୋଗୁଁ କିଛି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟାଧିର ଶିକାର ହେଉଥିଲେ । କୋରାପୁଟର କୋୟାମାନେ 'ୟଜ୍' ନାମକ ଏକ ଭୟଙ୍କର ରୋଗର ଶିକାର ହେଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଯାଉ ନଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ଚିକିତ୍ସାଳୟକୁ ଅଣାଗଲା ଓ ସେମାନେ ସୁସ୍ଥହେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ । ଗଞ୍ଜାମ ଓ କୋରାପୁଟର ଆଦିବାସୀମାନେ କେତେକ ଯୌନରୋଗର ଶିକାର ହେଉଥିଲେ । ଏହାର ମୂଳୋତ୍ପାଟନ ପାଇଁ ସରକାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ମ୍ୟାଲେରିଆ ରୋଗରୁ ଲୋକଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ସରକାର ମ୍ୟାଲେରିଆ ନିରାକରଣ ବଟିକା ବିତରଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ସମାଜକୁ ନିଶାମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ସରକାର କେତେକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ । ନିଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତିର ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା ।

ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ବିକାଶ :

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳଲୋକଙ୍କ ବିକାଶ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ଇନ୍ଦିରା ଆବାସ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନେ ନିଜସ୍ୱ ବାସଗୃହ ସୁବିଧା ପାଇଲେ । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗ୍ରାମ ସଡ଼କ ଯୋଜନାରେ ଗାଁଗୁଡ଼ିକରେ ସିମେଣ୍ଟ କଂକ୍ରିଟର ପକ୍କା ସଡ଼କ ନିର୍ମିତ ହେଲା । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ଅନ୍ତ୍ୟୋଦୟ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ରହୁଥିବା ପରିବାରଙ୍କୁ ମାସିକ କିଲୋଗ୍ରାମ ପିଛା ୩ ଟଙ୍କା ଦରରେ ୩୫ କିଲୋଗ୍ରାମ ଚାଉଳ ଦେବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା ।

ପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜ ପକ୍ଷରୁ କିଲୋଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ୨ ଟଙ୍କାରେ ଚାଉଳର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ। ୨୦୦୫ ମସିହାରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଜାତୀୟ ନିଶ୍ଚିତ ଗ୍ରାମୀଣ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବର୍ଷକୁ ଅନ୍ୟୁନ ୧୦୦ ଦିନ କାମଧନ୍ଦା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଯୋଜନା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ଗ୍ରାମୀଣ ନିଶ୍ଚିତ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନାଭାବେ ପରିଚିତ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ 'ଖାଦ୍ୟପାଇଁ କାମ', 'ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାମ ସ୍ୱରୋଜଗାର ଯୋଜନା', 'ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗ୍ରାମ ସଡ଼କ ଯୋଜନା', 'ଜବାହର ଗ୍ରାମ ସମୃଦ୍ଧି ଯୋଜନା, 'ନିଶ୍ଚିତ ରୋଜଗାର ଯୋଜନା' ବଳରେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ମିଳିବା ସହିତ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ବିକାଶ ସାଧିତ ହୋଇଛି । ଗୋପବନ୍ଧୁ ଗ୍ରାମୀଣ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା ବିଜୁଳି, ସଡ଼କ ଓ ପାଣିର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ବିଜୁ ଗ୍ରାମଜ୍ୟୋତି ଯୋଜନାରେ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି ।

ଶିଶୁବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ :

ଶିଶୁମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଓ ବିକାଶ ପାଇଁ ଅନେକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି । କନ୍ୟାଭ୍ରୂଣହତ୍ୟାକୁ ନିଷେଧ ନିଆଯାଇଛି। ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକ ପ୍ରଥାକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯାଇଛି। ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାଦେବା ପାଇଁ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇପାରିଛି ।

_ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?_

୧୪ ବର୍ଷରୁ କମ ବୟସର ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକ କୁହାଯାଏ । ଅନ୍ୟଦେଶମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଭାରତରେ ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ।

ମହିଳା ବିକାଶ :

ମହିଳାମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥନୀତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧିପାଇଁ କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଛି। ଜନ୍ମନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଅବାଞ୍ଛିତ ଗର୍ଭଧାରଣ କରିବାରୁ ରକ୍ଷା କରାଯାଇପାରିଛି। ଜନନୀ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସବକାଳୀନ ଡାକ୍ତରୀ ଓ ଆର୍ଥିକସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି। ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି

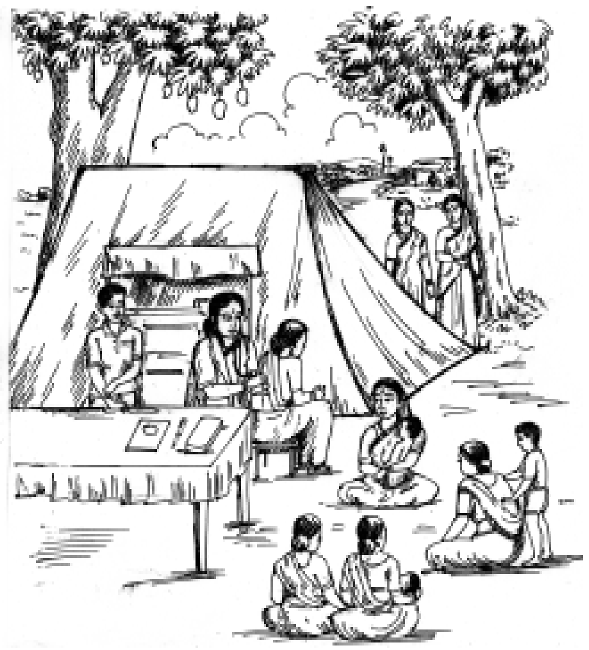

(ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର୍ମୀଙ୍କ ସେବା ଓ ପରାମର୍ଶ)

ଦିଆଯାଇଛି। ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ମାଧ୍ୟମରେ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ ଦିଗରେ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି। ୨୦୦୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୮ ତାରିଖରୁ "ମିଶନ ଶକ୍ତି" ନାମକ ଏକ ମହିଳା ସଶକ୍ତୀକରଣ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି । ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ଦୃଢ଼ୀକରଣ କରି ସେଗୁଡ଼ିକ ମାଧ୍ୟମରେ ଓଡ଼ିଶାର ମହିଳାମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ତଥା ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ହେଉଛି "ମିଶନ ଶକ୍ତି"ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଦଳର ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ପ୍ରସାର, ଦଳଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଚାଳନା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟରେ ତାଲିମ୍ ପ୍ରଦାନ, ସେମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେବା, ଋଣ ଯୋଗାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା, ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ତଦାରଖ କରିବା ଏବଂ ନୂତନ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନରେ ସହାୟତା କରିବା ହେଉଛି 'ମିଶନ ଶକ୍ତି'ର ପ୍ରମୁଖ କାର୍ଯ୍ୟ ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳର ଏକ ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି ବା ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀର କାର୍ଯ୍ୟ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

ସାମାଜିକ ନିରାପତ୍ତା :

ସାଧାରଣ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ନିରାପତ୍ତା ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କେତେକ ଯୋଜନା ଓଡ଼ିଶାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରମୁଖ ହେଉଛି ଜାତୀୟ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥା ପେନ୍‌ସନ ଯୋଜନା, ଜାତୀୟ ମାତୃତ୍ୱ ହିତକାରୀ ଯୋଜନା, ଜନନୀ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା, ଜାତୀୟ ପରିବାର ହିତ ଯୋଜନା ଓ ମଧୁବାବୁ ପେନ୍‌ସନ ଯୋଜନା । ୨୦୦୮ ଜାନୁଆରୀ ୧ ତାରିଖରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ମଧୁବାବୁ ପେନ୍‌ସନ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ବୃଦ୍ଧ, ବିଧବା, ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ଓ କୁଷ୍ଠରୋଗରୁ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ମାସିକ ଭତ୍ତା ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

୧୯୯୯ ମସିହାକୁ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ 'ବୃଦ୍ଧବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ବର୍ଷ' ଭାବରେ ପାଳନ କରିଥିଲା । ବୃଦ୍ଧମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏହି ବର୍ଷ ୨୦୦୦ ମସିହାକୁ ସମ୍ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଅବସରରେ ଭାରତ ସରକାର ବୃଦ୍ଧବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଜାତୀୟ ନୀତି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ।

ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖାର ନିମ୍ନରେ ରହିଥିବା ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ୨୦୦୮ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ୍ ୧ ତାରିଖରୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ଓଡ଼ିଶାରେ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ୨୦୦୯-୧୦ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି । ଏହି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ରୋଗୀର ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ ତିରିଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭରଣା କରାଯାଏ । ଏଥିପାଇଁ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ମାତ୍ର ତିରିଶ ଟଙ୍କା ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଦୁର୍ଘଟଣା, ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଓ ଗୁରୁତର ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ତୁରନ୍ତ ସେବା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ୨୦୧୩ ମାର୍ଚ୍ଚ ୫ ତାରିଖରୁ ଓଡ଼ିଶା ଜରୁରୀକାଳୀନ ମେଡ଼ିକାଲ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସେବା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି ।

ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଶାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମାଜିକ ନିରାପତ୍ତା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନ୍‌ଦ୍ୱାରା ଉପକୃତ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଇନ୍ଦିରା ଆବାସ ଗୃହ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ବନ୍ୟା, ଘରପୋଡ଼ି ଓ ହାତୀ ଉପଦ୍ରବ ଦ୍ୱାରା ଗୃହଶୂନ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ "ମୋ କୁଡ଼ିଆ ଯୋଜନା", ଶହେ ଦିନର ନିଶ୍ଚିତ କର୍ମଯୋଗାଣ ପାଇଁ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ନିଶ୍ଚିତ ଗ୍ରାମୀଣ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା; ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ଜୀବିକା ମିଶନ ଏବଂ ଅବିଭକ୍ତ କଳାହାଣ୍ଡି, ବଲାଙ୍ଗୀର ଓ କୋରାପୁଟ ଅଞ୍ଚଳର ବିକାଶ ପାଇଁ ବିଜୁ କେବିକେ ଯୋଜନା ପ୍ରଭୃତି ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ

ଓଡ଼ିଶାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା, ଗୋପବନ୍ଧୁ ଗ୍ରାମୀଣ ଯୋଜନା ଏବଂ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସେବା ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

❖ ❖ ❖

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୬୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

(କ) ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତିମାନଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ଶୋଷଣରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କି କି ପଦକ୍ଷେପମାନ ନିଆଯାଇଛି ?

(ଖ) ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଲୋକଙ୍କ ବିକାଶ ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ କି ବ୍ୟବସ୍ଥାମାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ?

(ଗ) ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଶୁ ଓ ମହିଳାମାନଙ୍କ ବିକାଶ ଦିଗରେ କ'ଣ କ'ଣ କରାଯାଇଛି ?

(ଘ) 'ମିଶନ ଶକ୍ତି' ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଟିପ୍ପଣୀ ଲେଖ ।

(ଙ) ସ୍ୱାଧୀନତାପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ପେନ୍‌ସନ୍ ଯୋଜନା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କର ।

୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୨୦ଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

(କ) କେଉଁ ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ 'ଗୋତି ପ୍ରଥା' ଜାତ ହେଲା ଏବଂ ଏହା କେବେଠାରୁ ଉଚ୍ଛେଦ ହେଲା ?

(ଖ) କେଉଁ ଆଇନ ବଳରେ ଏବଂ କେଉଁଦିନ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଭକ୍ତମାନେ ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ?

(ଗ) କୋରାପୁଟରେ କେଉଁମାନେ ଏକ ଭୟଙ୍କର ରୋଗରେ ଶିକାର ହେଉଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ରୋଗର ନାମ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଘ) ଅନ୍ତ୍ୟୋଦୟ ଯୋଜନା କ'ଣ ?

(ଙ) ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ନିଶ୍ଚିତ ଗ୍ରାମୀଣ କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା କେବେଠାରୁ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ବ୍ୟବସ୍ଥାଟି କ'ଣ ?

(ଚ) 'ମିଶନ ଶକ୍ତି' ଯୋଜନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?

(ଛ) ମଧୁବାବୁ ପେନ୍‌ସନ୍ ଯୋଜନାରେ କି କି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ?

(ଜ) ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନାରେ କି କି ସୁବିଧାମାନ ରହିଛି ?

(ଝ) 'ମୋ କୁଡ଼ିଆ' ଯୋଜନା କାହା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ?

୩. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।

(କ) ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଜମି ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ପ୍ରଣୀତ ଆଇନରେ କି କି ବ୍ୟବସ୍ଥାମାନ ରହିଛି ?

(ଖ) ଅପରାଧୀ ଜନଜାତି ଆଇନକୁ କେବେ ରଦ୍ଦ କରିଦିଆଗଲା ?

(ଗ) କେଉଁ ଆଇନ ବଳରେ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା କ୍ରମଶଃ ଅପସରି ଗଲା ?

(ଘ) ମ୍ୟାଲେରିଆ ରୋଗରୁ ଲୋକଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ସରକାର କି କି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ?

(ଙ) ଓଡ଼ିଶାର ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ବିଦ୍ୟୁତ ସଂଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଯୋଜନାର ନାମ କ'ଣ ?

(ଚ) ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ କରିବାପାଇଁ କେଉଁ ଯୋଜନା ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଛି ?

(ଛ) ଜନନୀ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା କ'ଣ ?

(ଜ) ମହିଳାମାନଙ୍କ ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ କି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ?

(ଝ) କେଉଁ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିମା ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି ?

(ଞ) ଓଡ଼ିଶା ଜୀବିକା ମିଶନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?

୪. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାରିଗୋଟି ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି ତା'ର କ୍ରମିକ ନମ୍ବର ସହିତ ଲେଖ ?

(କ) ୧୯୪୭ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟଟି ସମ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିଲା ?

i) ଅପରାଧୀ ଜନଜାତି ଆଇନ ରଦ୍ଦ　ii) ମହାଜନମାନଙ୍କ ଋଣ କାରବାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

iii) ଗୋତିପ୍ରଥା ଉଚ୍ଛେଦ　iv) ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ଦିର ପ୍ରବେଶ ଆଇନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ

(ଖ) ନାଗରିକ ଅଯୋଗ୍ୟତା ଦୂରୀକରଣ ଆଇନ୍ କେଉଁ ପ୍ରଥା ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ?

i) ମହାଜନୀ ପ୍ରଥା　ii) ଗୋତି ପ୍ରଥା

iii) ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ପ୍ରଥା　iv) ବେଗାରୀ ପ୍ରଥା

(ଗ) 'କୋୟା' କାହାକୁ ବୁଝାଏ ?

i) ପୋଡୁଚାଷ　ii) ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରଥା

iii) ଏକ ଭୟଙ୍କର ରୋଗ　iv) ଏକ ଜନଜାତି

(ଘ) ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କ'ଣ ?

i) ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଦଳ　ii) ମହିଳା ସଶକ୍ତୀକରଣ

iii) ଶିଶୁମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ର　iv) ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକ

(ଙ) କେଉଁ ଅବିଭକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ ବିଜୁ କେବିକେ ଯୋଜନାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ?

i) କଳାହାଣ୍ଡି, ବାଲେଶ୍ୱର, କୋରାପୁଟ　ii) କଳାହାଣ୍ଡି, ବଲାଙ୍ଗୀର, କୋରାପୁଟ

iii) ଖୋର୍ଦ୍ଧା, ବଲାଙ୍ଗୀର, କୋରାପୁଟ　iv) କଳାହାଣ୍ଡି, ବାଲେଶ୍ୱର, କେନ୍ଦୁଝର

୫. ପାଠରେ ଦିଆଯାଇଥିବା "ତୁମ ପାଇଁ କାମ" ଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଓ ସହାୟତାରେ ସମ୍ପାଦନ କର ।

❖ ❖ ❖

ଦ୍ୱିତୀୟ ପାଠ

ଶିକ୍ଷାର ବିକାଶ

ମାନବ ସମ୍ବଳ ଦେଶର ସବୁଠାରୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ସମ୍ପଦ। ମାନବ ସମ୍ବଳକୁ ବିକଶିତ କରିବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଏକାନ୍ତ ଜରୁରୀ। ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏହି କଥା ଉପଲବ୍ଧିକରି ଏହାର ବିକାଶ ପାଇଁ ବିହିତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ।

ପ୍ରାଥମିକ ଓ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା :

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ଏହି ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ଥିଲା ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଶିଶୁକୁ କର୍ମାଭିମୁଖୀ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରି ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଥିଲା। ୧୯୪୭-୪୮ ଶିକ୍ଷାବର୍ଷରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାପାଇଁ ଦୁଇଟି ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଖୋଲିଲେ। ଏହି ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଦୁଇଟି ଅନୁଗୁଳ ଓ ରସୁଲକୋଣ୍ଡା (ଭଞ୍ଜନଗର)ଠାରେ ଖୋଲାଯାଇଥିଲା। ସରକାର ପ୍ରାଥମିକ ପାଠ୍ୟଖସଡ଼ାରେ ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ଏହାକୁ କ୍ରମାଭିମୁଖୀ ଶିକ୍ଷା ରେ ପରିଣତ କଲେ। ୧୯୫୦ ମସିହା ବେଳକୁ ଆଉ ୬୦ଟି ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଆଉ ୨ଟି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଖୋଲିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା। ୧୯୫୦ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟର ସଂଖ୍ୟାଥିଲା ୧୦,୧୬୫ ଏବଂ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାଥିଲା ୪,୪୧,୯୬୭। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିମାର୍ଜିତ ହେଲା। ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟର ସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା।

ଷଷ୍ଠ ଶ୍ରେଣୀଠାରୁ ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିକ୍ଷାକୁ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା କୁହାଯାଉଥିଲା। ଷଷ୍ଠ ଓ ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀକୁ ମଧ୍ୟ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଉଥିଲା ଓ ଅଷ୍ଟମ ଠାରୁ ଏକାଦଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାରି ବର୍ଷର ଶିକ୍ଷାକୁ ଉଚ୍ଚମାଧ୍ୟମିକ ବା ହାଇସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷା ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିଲା। ୧୯୫୦ ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସଂଖ୍ୟାଥିଲା ୪୮୯ ଓ ଏଥିରେ ୪୬,୨୧୭ ଜଣ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିଲେ। ସେହି ସମୟରେ ରାଜ୍ୟରେ ହାଇସ୍କୁଲ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟାଥିଲା ୧୫୩ ଓ ଏଗୁଡ଼ିକରେ ୪୩,୮୯୩ ଜଣ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ପାଠପଢୁଥିଲେ। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ଉଭୟ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଉଦ୍ୟମରେ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା। ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ଦୁଇ ଦଶକରେ ଇଂରାଜୀ ମାଧ୍ୟମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସଂଖ୍ୟା ଆଶାତୀତ ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା। ଓଡ଼ିଶା ହାଇସ୍କୁଲ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ପରୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସେକେଣ୍ଡାରୀ ଏଡୁକେଶନ ଏକ୍ଟ ୧୯୫୩ ବଳରେ ଓଡ଼ିଶା ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦ ଗଠିତ ହେଲା। ଇଂରାଜୀ ମାଧ୍ୟମ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପରୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନା ଭାର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷାବୋର୍ଡ଼ ବା ଭାରତୀୟ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦ ହାତରେ ରହିଲା।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ

ଓଡ଼ିଶା ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦର ଗଠନ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଟିପ୍ପଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାକୁ ସାର୍ବଜନୀନ କରିବାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପିଲାଙ୍କ ନାମଲେଖା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ୧୪ ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିଶୁ ଓ କିଶୋରମାନେ ଯେପରି ବିଦ୍ୟାଳୟ ଛାଡ଼ି ନ ଯିବେ ସେଥିପାଇଁ ବିହିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଶିକ୍ଷାର ଗୁଣବତ୍ତା ବୃଦ୍ଧିପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇଛି । ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ କରିବାପାଇଁ ୧୯୯୫ ମସିହାଠାରୁ ସରକାର ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସହାୟତାରେ 'ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ଯୋଜନା' (ଡିପିଇପି)୧୯୯୬ ମସିହାଠାରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି ।

ଏହି ଯୋଜନାର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା– ସମସ୍ତ ଶିଶୁଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ସୁବିଧାକୁ ପହଞ୍ଚାଇବା, ପ୍ରାଥମିକ ପାଠପଢ଼ାଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଉଥିବା ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଶତକଡ଼ା ୧୦କୁ କମାଇବା, ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପଢୁଥିବା ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ବିଦ୍ୟା ଆହରଣ କୃତିକୁ ଶତକଡ଼ା ୨୫ ବଢ଼ାଇବା ଏବଂ କନ୍ୟା ଶିଶୁ ଓ ଅବହେଳିତ ସାମାଜିକ ଗୋଷ୍ଠୀର ଶିଶୁକୁ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ କରିବା । ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାକୁ ଲୋକପ୍ରିୟ କରିବାପାଇଁ ସରକାର ଅନ୍ୟ ଅନେକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । 'ସର୍ବ ଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନ' (ଏସ୍‌ଏସ୍‌ଏ) ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶାରେ ନୂତନ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ଖୋଲାଯାଇଛି । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଯୋଗାଇ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଛି । ରାଜ୍ୟରେ ୬୦୦୦ରୁ ଅଧିକ ସରକାରୀ ବା ଅନୁଦାନପ୍ରାପ୍ତ ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ରହିଅଛି । ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ୨୦୦୯-୧୦ ଶିକ୍ଷା ବର୍ଷଠାରୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର 'ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନ' (ଆର୍‌ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏ) ନାମକ ଏକ ବହୁମୁଖୀ ଶିକ୍ଷା ଯୋଜନାର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଉତ୍ତମ ଗୁଣବତ୍ତାଭିତ୍ତିକ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଏହି ଅଭିଯାନର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ୧୪ ରୁ ୧୮ ବର୍ଷର ପିଲାମାନେ ଯେପରି ସୁଲଭ ଓ ସୁଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିପାରିବେ– ତାହା ଏହି ଅଭିଯାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ବାଳିକାମାନଙ୍କୁ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ରାଜ୍ୟସରକାର ଅନେକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଶିକ୍ଷା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅନଗ୍ରସର ଗୋଷ୍ଠୀ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ଲକ ମାନଙ୍କରେ ଝିଅମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଛାତ୍ରୀ ନିବାସ ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି । ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଜାତୀୟ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷାପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି । ଶିକ୍ଷାଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅନଗ୍ରସର ବ୍ଲକଗୁଡ଼ିକରେ ସରକାର ମଡ଼େଲ ସ୍କୁଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି । ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ଓ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ମଦ୍ରାସା ଶିକ୍ଷାକୁ ଆଧୁନିକୀକରଣ କରାଯାଉଛି । ସଂସ୍କୃତ ଶିକ୍ଷାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯାଉଛି ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

୧. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନ (ଆରଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏ)ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି– ଘରଠାରୁ ୫ କି.ମି. ମଧ୍ୟରେ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଓ ୭ ରୁ ୧୦ କି.ମି. ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ ।

୨. ଆଗାମୀ ୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୋଟାମୋଟି ନାମଲେଖା ଅନୁପାତକୁ ୭୫ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ।

୩. ୨୦୧୭ ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା

୪. ସବୁପିଲାଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟାଳୟ ତ୍ୟାଗ କରିବାରୁ ନିବୃତ କରିବା

୫. ଅସୁବିଧାରେ ରହୁଥିବା ଗୋଷ୍ଠୀର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା

୬. ଶିକ୍ଷାର ଗୁଣବତ୍ତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା

ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ :

ସ୍ୱାଧୀନତା ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ନାମରେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଥିଲା। ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ୧୯୪୩ ମସିହାରୁ ଏକ ସହବନ୍ଧନ ଓ ପରୀକ୍ଷା ପରିଚାଳକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟାରମ୍ଭ କରିଥିଲା। ତେବେ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପଞ୍ଚମ ଦଶନ୍ଧି ସେତେ ଉତ୍ସାହଜନକ ନଥିଲା। ରେଭେନ୍‌ସା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଥିଲା ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକମାତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନ । ବାଲେଶ୍ୱର, ପୁରୀ ଓ ସମ୍ବଲପୁରରେ ତିନିଟି କନିଷ୍ଠ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଥିଲା। ୧୯୪୭ରେ ସରକାର ସେଗୁଡ଼ିକରେ ଡିଗ୍ରୀ ଶ୍ରେଣୀ ସଂଯୁକ୍ତ କଲେ। ୧୯୪୭ ମସିହାରେ କୋରାପୁଟଠାରେ ଏକ ଇଣ୍ଟରମିଡିଏଟ୍ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା ଏବଂ ସେହି ବର୍ଷ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସରକାର ହାତକୁ ନେଲେ। ୧୯୫୦ ମସିହା ଆଗରୁ ରେଭେନ୍‌ସା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଡିଗ୍ରୀସ୍ତରରେ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷା, ଇଂରାଜୀ, ଓଡ଼ିଆ, ଅର୍ଥନୀତି,

ଗଣିତ ଓ ରସାୟନ ବିଜ୍ଞାନରେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇସାରିଥିଲା । ଅନ୍ୟ ଛ'ଟି ସରକାରୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଇଣ୍ଟରମିଡିଏଟ୍ ସ୍ତରରେ ବିଜ୍ଞାନଶ୍ରେଣୀ ମଧ୍ୟ ଖୋଲାଯାଇଥିଲା । ୧୯୫୦ ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ସର୍ବମୋଟ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସଂଖ୍ୟାଥିଲା– ୧୪ ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକରେ ୫୬୮୯ ଜଣ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଉଭୟ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିଚାଲିଲା ।

୧୯୬୭ ମସିହାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ସମ୍ବଲପୁର ଓ ବ୍ରହ୍ମପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ । ୧୯୮୧ ମସିହାରେ ପୁରୀଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ । ୧୯୯୯ରେ ଉତ୍ତର ବାଲେଶ୍ୱରଠାରେ ଫକୀରମୋହନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ବାରିପଦାଠାରେ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା । କଟକର ରେଭେନ୍ସା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଏକକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେଲା । କୋରାପୁଟରେ ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ।

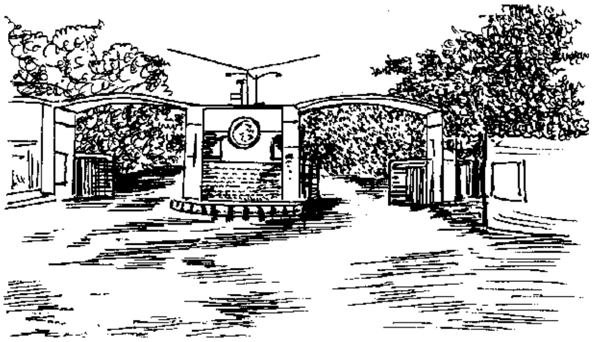

(ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ)

ତୁମ ପାଇଁ କାମ

ଓଡ଼ିଶାରେ ଘରୋଇ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଓ ଅବସ୍ଥିତିର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ କଟକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଥିଲା । ଏହା ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଶିକ୍ଷକ ଓ

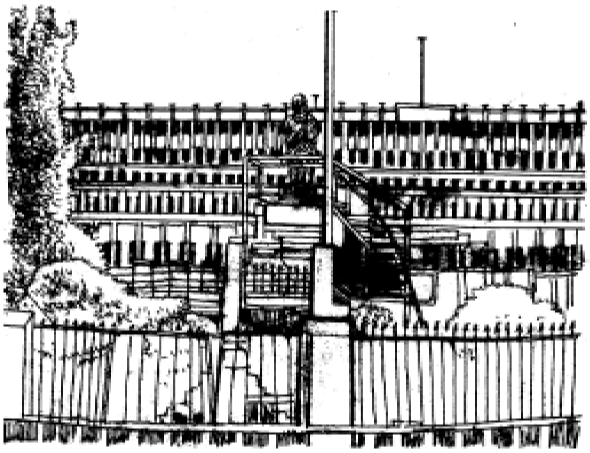

(ବ୍ରହ୍ମପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ)

ଶିକ୍ଷା ପରିଦର୍ଶକଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହି କଲେଜକୁ ରାଧାନାଥ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ନାମରେ ନାମିତ କରାଗଲା । ୧୯୫୦ ମସିହାରେ ଏହି ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପ୍ରସାରିତ କରାଗଲା । ଅନୁଗୁଳ, ସମ୍ବଲପୁର ଓ ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ଶିକ୍ଷକ ଓ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଓଡ଼ିଶାର ତତ୍‌କାଳୀନ ସମସ୍ତ ୧୩ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଖୋଲାଗଲା ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ରାଧାନାଥ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଧାନାଥ ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍ ଅଫ୍ ଆଡ୍‌ଭାନ୍‌ସଡ୍ ଷ୍ଟଡିଜ୍ ଇନ୍ ଏଡୁକେସନ୍ (ଆର୍ ଏନ୍ ଆଇ ଏ ଏସ୍ ଇ) ନାମରେ ପରିଚିତ । ଶିକ୍ଷାବିତ୍ କବିବର ରାଧାନାଥ ରାୟଙ୍କ ସ୍ମୃତିରେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ।

ବୈଷୟିକ ଓ କୃଷି ଶିକ୍ଷା :

୧୯୫୦ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅତି ଦୟନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା । କେବଳ କଟକରେ ଗୋଟିଏ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଥିଲା । ତେବେ ୧୯୪୯-୫୦ ବର୍ଷରେ ଓଡ଼ିଶାରେ କେତୋଟି ଶିଳ୍ପତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର ଥିଲା । ରେଭେନ୍‌ସା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ବେତାର

ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ନଥିବାରୁ ଶିଳ୍ପ ବିଭାଗ ମାଧ୍ୟମରେ କେତେଜଣ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଡିଗ୍ରୀ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ୧୯୫୬ ମସିହାରେ ବୁର୍ଲାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ଏକ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ । ୧୯୬୧ ମସିହାରେ ରାଉରକେଲାରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରାଗଲା । ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ କଲେଜ ଅଫ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଓ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ନାମରେ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଓ ବୈଷୟିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା । ସରାଙ୍ଗଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ଅନ୍ୟ ଏକ ସରକାରୀ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ । ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ଦୁଇଦଶକରେ ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହି ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ପରୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ୨୦୦୨ରେ ରାଉରକେଲାଠାରେ ବିଜୁପଟ୍ଟନାୟକ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ରାଉରକେଲା ଆଞ୍ଚଳିକ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଜାତୀୟ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନଭାବେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେଲା । ବୁର୍ଲାଠାରେ ମଧ୍ୟ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ରହିଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ଶିଳ୍ପକ୍ଷେତ୍ରକୁ କୁଶଳୀ କାରିଗର ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନେକ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଶିଳ୍ପ ତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଶିଳ୍ପ ତାଲିମ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ

ଭାରତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଜାତୀୟ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥିତି ସ୍ଥାନର ନାମ ସହିତ ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

କୃଷି, ପଶୁ ପାଳନ, ମତ୍ସ୍ୟ ଚାଷ ସମ୍ପର୍କିତ ଶିକ୍ଷା ଓ ଗବେଷଣା :

କୃଷି ବିଷୟକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ୧୯୫୪ ମସିହାରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଏକ କୃଷି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ଏହି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିସରକୁ ସଂପ୍ରସାରିତ କରି ୧୯୬୨ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କଟକ ଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର । କୌଶଲ୍ୟାଗଙ୍ଗଠାରେ ଏକ ମତ୍ସ୍ୟ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ରର ଭିତ୍ତିପ୍ରସ୍ତର ସ୍ଥାପିତ ହେଲା ୧୯୭୭ ମସିହାରେ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମଧୁରଜଳ ମତ୍ସ୍ୟ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ନାମରେ ନାମିତ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ମତ୍ସ୍ୟ ଚାଷ ସମ୍ପର୍କରେ ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ଏକ ଅଗ୍ରଣୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳଠାରେ ଏକ ନାରିକେଳ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ହୀରାକୁଦର ଅନତିଦୂରରେ ଚିପିଲିମାଠାରେ ଏକ କୃଷି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି ।

ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷା :

ସ୍ୱାଧୀନତା ବେଳକୁ କଟକର ସରକାରୀ ମେଡିକାଲ କଲେଜ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇସାରିଥିଲା । ୧୯୪୯-୫୦ ଶିକ୍ଷା ବର୍ଷରେ ଏହି ମେଡିକାଲ କଲେଜକୁ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ମେଡିକାଲ କଲେଜ ନାମରେ ନାମିତ କରାଗଲା । ୧୯୫୯ ମସିହାରେ ସମ୍ବଲପୁରର ବୁର୍ଲା ଠାରେ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ମେଡିକାଲ କଲେଜ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତିଙ୍କ ନାମରେ ନାମିତ ଏକ ମେଡିକାଲ କଲେଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆର୍ଯୁବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ତିନୋଟି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଥିଲା ମୁଖ୍ୟ ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ର । ଏହି ମେଡିକାଲ କଲେଜମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି ସେବିକା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କେନ୍ଦ୍ର, ଫାର୍ମାସୀ କଲେଜ ଓ ହସ୍ପିଟାଲ ପାଇଁ

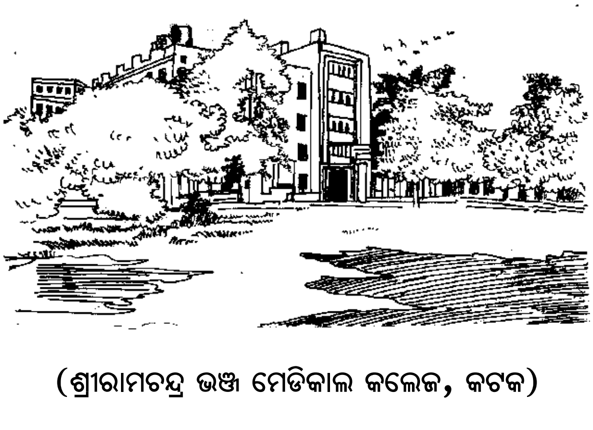

(ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ମେଡିକାଲ କଲେଜ, କଟକ)

(ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜ, ବୁର୍ଲା)

ବୈଷୟିକ ସହାୟକ ତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର । ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମ ଦଶକରେ ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟମରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଉ ତିନୋଟି ମେଡିକାଲ କଲେଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି ।

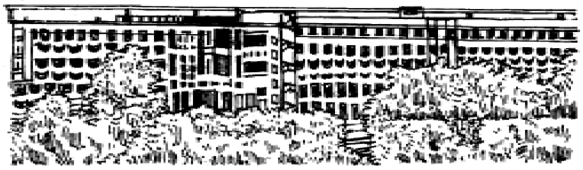

(ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜ, ବ୍ରହ୍ମପୁର)

ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏହି ତିନୋଟି କଲେଜ ହେଲା ହାଇଟେକ ମେଡିକାଲ କଲେଜ, କଳିଂଗ ଇନଷ୍ଟିଚୁଟ ଅଫ ମେଡିକାଲ ସାଇନସ ଓ ହସପିଟାଲ୍ ଏବଂ ସମହସପିଟାଲ ଓ ମେଡିକାଲ କଲେଜ । ସର୍ବଭାରତୀୟ ଆର୍ଯୁର୍ବିଜ୍ଞାନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ୨୦୧୨ରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଶିକ୍ଷାଦାନକାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିକ୍ଷା :

ସଂସ୍କୃତି ଶିକ୍ଷାର ତଦାରଖ ଓ ବିକାଶ ପାଇଁ ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଉତ୍କଳ ସଂସ୍କୃତି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ । ବ୍ୟାବସାୟିକ ପରିଚାଳନା

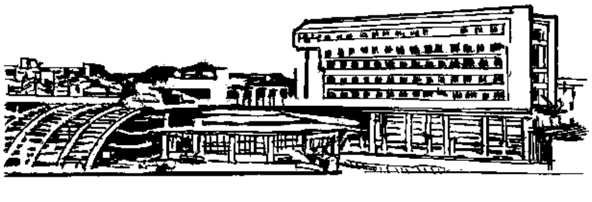

(ସର୍ବଭାରତୀୟ ଆୟୁର୍ବିଜ୍ଞାନ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର)

ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା ଜାଭିଅର ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ ଅଫ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଓ ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସହରରେ ଅନେକ ବ୍ୟାବସାୟିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି । ସେମାନେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଏମ୍ ବି ଏ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଚାହିଦାକୁ ଆଖିରେ ରଖି ଓଡ଼ିଶାରେ କେତେକ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବିଜ୍ଞାନ ଭିତ୍ତିକ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଖୋଲିଅଛି । ଭୁବନେଶ୍ୱରସ୍ଥିତ ଭାରତୀୟ ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଅଗ୍ରଣୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷା ଓ ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଖୋଲାଯାଇଛି– ଜାତୀୟ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷା ଓ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ । ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଭାରତୀୟ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ, କଟକଠାରେ ଜାତୀୟ ଆଇନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଓ ଢେଙ୍କାନାଳରେ ଭାରତୀୟ ଗଣଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଭୃତି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓଡ଼ିଶାର ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅଧିକ ସୁଦୃଢ଼ କରିଅଛି । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଖଣିଜ ଓ ଧାତବ ପଦାର୍ଥ ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ଗବେଷଣା ପରୀକ୍ଷାଗାର ଓ ଶିକ୍ଷା ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଅଧୀନରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକମାତ୍ର ଏନ୍ ସି ଇ ଆର୍ ଟି ପରିଚାଳିତ ଡେମନ୍‌ଷ୍ଟ୍ରେସନ୍ ମଲ୍‌ଟିପର୍ପସ୍ (ଡି ଏମ୍) ସ୍କୁଲ ଏକ ଉଚ୍ଚମାଧ୍ୟମିକ ଆଦର୍ଶ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଅଛି । ଭୁବନେଶ୍ୱର ଠାରେ ଭାରତୀୟ ଆୟୁର୍ବିଜ୍ଞାନ ଗବେଷଣା ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି ଏକ ଆଞ୍ଚଳିକ ଆୟୁର୍ବିଜ୍ଞାନ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର । ସେହିପରି ଓଲଟପୁର ଠାରେ ଜାତୀୟ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଓ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଅଛି । ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଅବସ୍ଥିତ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଓ ଜୈବ ବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାରରେ ସହାୟକ ହୋଇଅଛି । ସେହିପରି ଶାରୀରିକ ଶିକ୍ଷାର ବିକାଶ ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ଏକ ସରକାରୀ ଶାରୀରିକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ କାମ କରୁଅଛି ।

❖ ❖ ❖

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୬୦ଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

(କ) ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା କିପରି ବିକଶିତ ହେଲା ?

(ଖ) ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରୀୟ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା କିପରି ଥିଲା ?

(ଗ) ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ନିମିତ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ କି କି ସୁଯୋଗ ରହିଅଛି ?

(ଘ) ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ସରକାର କି କି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି ?

(ଙ) କୃଷି, ପଶୁପାଳନ, ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ ସମ୍ପର୍କିତ ଶିକ୍ଷା ଓ ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ କି କି ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ରହିଅଛି ?

୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୨୦ଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

(କ) ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା କ'ଣ ?

(ଖ) ଇଂରାଜୀ ମାଧ୍ୟମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମାନଙ୍କରେ ମାଧମିକ ଶିକ୍ଷା ପରେ ପରୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ନାମ କ'ଣ ?

(ଗ) ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କେବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା ?

(ଘ) ୧୯୫୦ ମସିହା ବେଳକୁ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନମାନ ଥିଲା ?

(ଙ) ୧୯୬୧ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶାରେ କେଉଁ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ମାନ ଥିଲା ?

(ଚ) ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କେବେ ଏବଂ କେଉଁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ସଂପ୍ରସାରିତ କରି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ?

(ଛ) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର କେଉଁଠାରେ ଓ କାହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି ?

(ଜ) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମଧୁରଜଳ ମତ୍ସ୍ୟ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ରର ଭିତ୍ତି ପ୍ରସ୍ତର କେବେ ଏବଂ କେଉଁଠାରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ?

(ଝ) ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସରକାରୀ ଆୟୁର୍ବିଜ୍ଞାନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ନାମ କ'ଣ ?

(ଞ) ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଆଇନଶିକ୍ଷା ଓ ଗଣଯୋଗାଯୋଗ ଶିକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସର୍ବଭାରତୀୟ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଅବସ୍ଥିତ ?

୩. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।

(କ) ୧୯୪୭-୪୮ ଶିକ୍ଷା ବର୍ଷରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାପାଇଁ କେଉଁ ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନରେ ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଖୋଲିଥିଲେ ?

(ଖ) ୧୯୫୦ ମସିହା ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ କେତୋଟି ହାଇସ୍କୁଲ ଥିଲା ?

(ଗ) କେବେଠାରୁ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା ?

(ଘ) ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କେବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ?

(ଙ) କେବେ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ?

(ଚ) ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଜାତୀୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

(ଛ) ରାଉରକେଲାସ୍ଥିତ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ବର୍ତ୍ତମାନର ନାମ କ'ଣ ?

(ଜ) କେଉଁଠାରେ ଏକ ନାରିକେଳ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ?

(ଝ) କେଉଁ ଶିକ୍ଷାବର୍ଷଠାରୁ କଟକର ସରକାରୀ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଗଲା ?

(ଞ) ଜାତୀୟ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଓ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

୪. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାରିଗୋଟି ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି ତା'ର କ୍ରମିକ ନମ୍ବର ସହିତ ଲେଖ ?

(କ) ୧୯୪୭ରେ କେଉଁଠାରେ ଏକ ଇଣ୍ଟରମିଡ଼ିଏଟ୍ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା ?

(i) ବାଲେଶ୍ୱର (ii) ପୁରୀ iii) ସମ୍ବଲପୁର (iv) କୋରାପୁଟ

(ଖ) ବ୍ରହ୍ମପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କେବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ?

i) ୧୯୫୦ (ii) ୧୯୬୭ iii) ୧୯୮୧ iv) ୧୯୯୯

(ଗ) ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

i) ପୁରୀ ii) ରାଉରକେଲା iii) ବୁର୍ଲା iv) ଭୁବନେଶ୍ୱର

(ଘ) ଚିପିଲିମାଠାରେ କେଉଁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି ?

i) ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ii) କୃଷି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ

iii) ଚିକିତ୍ସା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ iv) ବିଜ୍ଞାନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ

(ଙ) ଆଞ୍ଚଳିକ ଆୟୁର୍ବିଜ୍ଞାନ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

i) କଟକ ii) ବ୍ରହ୍ମପୁର iii) ବୁର୍ଲା iv) ଭୁବନେଶ୍ୱର

୫. ପାଠରେ ଦିଆଯାଇଥିବା "ତୁମ ପାଇଁ କାମ" ଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଓ ସହାୟତାରେ ସମ୍ପାଦନ କର।

❖ ❖ ❖

ତୃତୀୟ ପାଠ

କୃଷିର ବିକାଶ

କୃଷି ଓଡ଼ିଶାର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକଙ୍କର ପ୍ରମୁଖ ଜୀବିକା। ସ୍ୱାଧୀନତା ପରର ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କୃଷକମାନଙ୍କ ସମସ୍ୟା ଓ ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ସମ୍ପର୍କରେ ସଚେତନ ଥିଲେ। ସେତେବେଳେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସମସ୍ୟା ଥିଲା ପ୍ରକୃତରେ ଜମିରେ ଚାଷକରୁଥିବା କୃଷକଙ୍କୁ ଜମିର ସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାର ପ୍ରଦାନ। ଚିରସ୍ଥାୟୀ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ସମୟରୁ ଚଳିଆସୁଥିବା ଜମିଦାରୀ ପ୍ରଥା ଏହି ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବଡ଼ ଅନ୍ତରାୟ ଥିଲା।

> ***ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?***
>
> ***ଚିରସ୍ଥାୟୀ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଲର୍ଡ଼ କର୍ଣ୍ଣୱାଲିସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ୧୭୯୩ ମସିହାରେ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଖସଡ଼ା କରିଥିଲେ ସାର ଜନ ସୋର ।***

ଓଡ଼ିଶାର ତତ୍‌କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଜମିଦାରୀ ପ୍ରଥା ଉଚ୍ଛେଦ କରିବାର ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଓ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭାରେ ତତ୍‌ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ଏକ ବିଧେୟକ ଆଗତ କରିଥିଲେ। ପରେ ଷଷ୍ଠ ଦଶକରେ ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା। ୧୯୫୫ ମସିହାରୁ ଭୂଦାନ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସଂଗୃହୀତ ଜମି ଚାଷୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟିଦିଆଗଲା। ଆଦିବାସୀ କୃଷକମାନଙ୍କର ଜମି ଯେପରି ଅଣଆଦିବାସୀମାନେ ନେଇ ନ ଯାଆନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା। ଭାଗଚାଷୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା କରାଗଲା।

(ଭୂଦାନ ଆନ୍ଦୋଳନର ମୁଖ୍ୟ ପୁରୋଧା ବିନୋବା ଭାବେ)

ଭୂଦାନ ଆନ୍ଦୋଳନର ମୁଖ୍ୟ ପୁରୋଧା ଥିଲେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ବିନୋବା ଭାବେ । ତାଙ୍କର ମୂଳ ନାମ ଥିଲା ବିନାୟକ ନରହରି ଭାବେ ।

> ***ତୁମ ପାଇଁ କାମ***
>
> ***ବିନୋବା ଭାବେଙ୍କର ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଅବଦାନ ଓ ତାଙ୍କର ଭୂଦାନ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।***

କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରାମ ମହାଜନଙ୍କ ଲୋଲୁପ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରକ୍ଷାକରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଗଲା। ୧୯୪୭ ମସିହାର ଏକ ଆଇନ ବଳରେ ଗ୍ରାମ ମହାଜନଙ୍କ ଏକଚାଟିଆ ଅର୍ଥ କାରବାରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରାଗଲା। ୧୯୪୮ରେ ଗୋତି ଶ୍ରମିକପ୍ରଥା ଉଚ୍ଛେଦ କରାଗଲା। ୧୯୭୬ ମସିହାରେ ଗୋତିପ୍ରଥା ଉଚ୍ଛେଦ ଆଇନ ବଳରେ ଗୋତିପ୍ରଥା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଉଠାଇ ଦିଆଗଲା। କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଚାଷକାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ସମୟରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ସୁଧହାରରେ ଋଣ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ସମବାୟ ସଂସ୍ଥାମାନ ଗଠନ କରାଗଲା। ସରକାରୀ ମୂଳଧନରେ ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ରାଜ୍ୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା। ସମବାୟ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସଂପ୍ରସାରିତକରି ଏହାକୁ କୃଷକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଗଲା। ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଯୋଗୁଁ ଫସଲ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଲେ କୃଷକମାନଙ୍କୁ 'ତକାଭି' ଋଣ ଦିଆଗଲା। ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚାଷୀମାନେ ନେଇଥିବା ଋଣ ଛାଡ଼ ମଧ୍ୟ କରିଦିଆଗଲା। ସରକାର 'ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କର' ନାମକ ଯୋଜନାରେ ପତିତ ଜମିକୁ ଚାଷୋପଯୋଗୀ କଲେ । ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ପୋଖରୀ ଖୋଳାଇଲେ, ପୁରୁଣା ପୋତି ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା

ପୋଖରୀର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କଲେ, ନୂଆ ଜଳାଶୟ ଖନନ କଲେ, କୃଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହଳଲଙ୍ଗଳ ଓ ବଳଦ କିଣିଦେଲେ, ରିହାତି ଦରରେ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସାର ବିହନ ଯୋଗାଇ ଦେଲେ । ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ କାମଧନ୍ଦା ଯୋଗାଇଦେବା ପାଇଁ ସରକାର 'ଟେଷ୍ଟ ରିଲିଫ' କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ଟେଷ୍ଟ୍ ରିଲିଫ୍ ଏପରି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହା ସରକାରୀ ଅର୍ଥରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୁଏ । ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ କାମଧନ୍ଦା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ସରକାର ଗାଁ ଗହଳିରେ ଟେଷ୍ଟ ରିଲିଫ କାମର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତି । ଲୋକମାନେ ରାସ୍ତାଘାଟ ପୋଖରୀ ଖୋଳା ପ୍ରଭୃତି କାମରେ ଶ୍ରମଦାନ କରନ୍ତି ଓ ବଦଳରେ ତାଙ୍କୁ ଅର୍ଥ ବା ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ମିଳେ । 'ରିଲିଫ' ଭଳି ଏହା ଏକ ମାଗଣା ପ୍ରାପ୍ତି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନୁହେଁ ।

କୃଷି ଶିକ୍ଷା ଓ ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏକ କୃଷି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ପରେ ଏକ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ଏହାକୁ ଛାଡ଼ି ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନ୍ୟକେତେକ କୃଷି ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ଏଠାରୁ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ କୃଷକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା । ଜମିର ଉର୍ବରତା ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରୟୋଗଶାଳା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ । ଆଧୁନିକ ପ୍ରଣାଳୀରେ କୃଷିପାଇଁ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଗଲା ।

ଫଳ ଚାଷ ପାଇଁ ଅନୁଗୁଳ, ପଟ୍ଟାଙ୍ଗୀ ଓ ଜି: ଉଦୟଗିରିରେ କେନ୍ଦ୍ରମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ଏଠାରେ ଫଳଗଛ ଚାରା ଓ କଲମୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ବିତରଣ କରାଗଲା ।

ବନ୍ୟାଦାଉରୁ ଫସଲକୁ ରକ୍ଷାକରିବା ପାଇଁ ଲୁଣି ଓ ନଦୀ ବନ୍ଧମାନ ତିଆରି କରାଗଲା ।

ଜଳସେଚନ ଓ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ :

ଜଳସେଚନ ଓ ବନ୍ୟାନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ସର୍ବବୃହତ ବହୁମୁଖୀ ଯୋଜନା ଥିଲା ହୀରାକୁଦ ନଦୀବନ୍ଧ

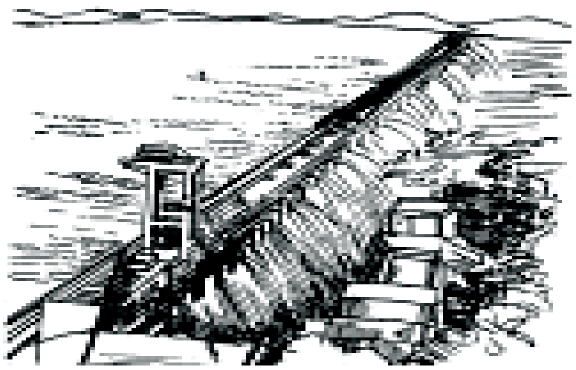

(ହୀରାକୁଦ ନଦୀବନ୍ଧ ଯୋଜନା)

ଯୋଜନା । ଏହି ଯୋଜନାର ତିନୋଟି ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ମହାନଦୀ ତ୍ରିକୋଣଭୂମି ଅଞ୍ଚଳରେ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା, ସମ୍ବଲପୁର, ବଲାଙ୍ଗୀର ଜିଲ୍ଲାରେ ଜଳସେଚନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଓ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରିବା । ହୀରାକୁଦ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରରେ ମାଛ ଚାଷ କରିବା ଥିଲା ଅନ୍ୟ ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏହି ଯୋଜନାଟି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଜଳ ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ବାସ୍ତବିକ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ୧୯୫୬ ମସିହାରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନ୍ୟ କେତୋଟି ବୃହତ ବହୁମୁଖୀ ନଦୀବନ୍ଧ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ସହଯୋଗରେ ମାଛକୁଣ୍ଡ ଯୋଜନା, କୋରାପୁଟର ଅପର କୋଲାବ ଯୋଜନା, ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଯୋଜନା, ରେଙ୍ଗାଲି ଭୀମକୁଣ୍ଡ ଯୋଜନା ଓଡ଼ିଶାରେ ଜଳ ସେଚନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବେଶ ସହାୟକ ହୋଇପାରିଛି । ଏହାଛଡ଼ା ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଅନେକ ମଧ୍ୟମ ଜଳସେଚନ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି । ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ନଥିବା ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଉଠାଜଳସେଚନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

କୃଷି ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଗୋପାଳନ, ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ, କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ ପ୍ରଭୃତି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଯୋଗାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ଗୋଧନର ସୁରକ୍ଷାପାଇଁ ଗାଁ ଗହଳରେ ପଶୁ ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ମିଳିଛି । ପଶୁମାନଙ୍କୁ ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ସରକାର ଏକ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି ।

ମହାନଦୀ, ଧାମରା, ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା ଓ ଚିଲିକାର ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନଙ୍କୁ ସରକାର ବିଭିନ୍ନ ଭାବରେ ଉତ୍ସାହିତ କରିଛନ୍ତି। ମାଛର ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ମାଛଧରା କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କ ପାଖରେ ବରଫକଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି। ସମୁଦ୍ର ଓ ବଡ଼ ବଡ଼ ଜଳାଶୟ ଓ ହ୍ରଦରୁ ମତ୍ସ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ, ଧୀବରମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆଇନମାନ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇଛି।

ପଶୁପାଳନ, ମତ୍ସ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଶେଷ ଅଗ୍ରଗତି କରିପାରି ନାହିଁ। ଏସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶାର ଯାହା ପ୍ରାକୃତିକ ସାମର୍ଥ୍ୟ ରହିଛି ତା'ର ଠିକ୍ ବିନିଯୋଗ ହୋଇନାହିଁ।

ଓଡ଼ିଶାର କୃଷକ ଏବେ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଘେରରେ। ବନ୍ୟା, ମରୁଡ଼ି ଓ ବାତ୍ୟା ଏବେବି ତା ପାଇଁ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟିକରୁଛି। ଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଠିକ୍‌ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରିହୋଇ ପାରୁନାହିଁ। 'ଅଭାବୀ ବିକ୍ରି' ତା' ପାଇଁ କ୍ଲେଶଦାୟକ ହେଉଛି। ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀର ଠିକ ମୂଲ୍ୟ ନମିଳିବାରୁ ତା'ର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଦୋହଲି ଯାଉଛି। ଯାହା ହେଲେ ବି ମଣିଷ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ଦରକାର । ତେଣୁ କୃଷିର ଉନ୍ନତି କରିବାକୁ ହେବ। ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ବିକାଶ ପାଇଁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ହେବ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ କୃଷିର ବିକାଶ ପାଇଁ ସମୟ କ୍ରମେ କୃଷିବିଭାଗ ଅଧୀନରେ ୪ ଗୋଟି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି। ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା, କୃଷି ଓ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଏବଂ ଜଳବିଭାଜିକା ଉନ୍ନୟନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ। ମତ୍ସ୍ୟ ସମ୍ପଦର ବିକାଶ ପାଇଁ ମତ୍ସ୍ୟପାଳନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ କାର୍ଯ୍ୟକରୁଛି। ପଶୁ ସମ୍ପଦର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଅଛି ପଶୁଧନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ। କୃଷିର ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହଯୋଗୀ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରୁଛନ୍ତି କେତେକ ନିଗମ ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନ। ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ, ଓଡ଼ିଶା କୃଷିଶିଳ୍ପ ନିଗମ, କୃଷି ସଂପ୍ରସାରଣ ପରିଚାଳନା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ଓଡ଼ିଶା କାଜୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି କ୍ରମୋନ୍ନତି ଓ ବିନିଯୋଗ ନିଗମ।

ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ କୃଷି ବିଭାଗ ଅଧୀନରେ ଥିବା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଓ ଦିଗଦର୍ଶନ ଦେବାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରୁଛନ୍ତି। କୃଷି ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟ ଅବ୍ୟାହତ ଅଛି। କଟକରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, କୌଶଲ୍ୟାଗଙ୍ଗର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମଧୁରଜଳ ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କୃଷି ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର, ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳର ନାରିକେଳ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ଓ କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶାର କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି।

ଏହାବ୍ୟତୀତ ୧୯୭୬ ମସିହାରୁ ଅନେକ କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି। ଆଖପାଖ ଅଞ୍ଚଳର କୃଷକମାନଙ୍କୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେବା ଏହି କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ।

'ଅଭାବୀ ବିକ୍ରି'ର ସମସ୍ୟାରୁ ରକ୍ଷାପାଇବା ପାଇଁ ସରକାର ସିଧାସଳଖ କୃଷକମାନଙ୍କଠାରୁ ଧାନ ସଂଗ୍ରହର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ

ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥିତି ସ୍ଥାନର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

❖ ❖ ❖

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୬୦ଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

(କ) କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ କି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ?

(ଖ) ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ କୃଷକମାନଙ୍କୁ କିପରି ଭାବରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ?

(ଗ) କୃଷି ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ କି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ?

(ଘ) ଜଳସେଚନ ଓ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ କି କି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଥିଲା ?

(ଙ) କୃଷି, ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ ଓ ପଶୁପାଳନର ବିକାଶ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କି କି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି ?

୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୨୦ଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

(କ) ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଓଡ଼ିଶା କୃଷକର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସମସ୍ୟା କ'ଣ ଥିଲା ଏବଂ ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ କି ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ?

(ଖ) ଓଡ଼ିଶାରୁ ଜମିଦାରୀ ପ୍ରଥା କିପରି ଉଚ୍ଛେଦ ହେଲା ?

(ଗ) ଗୋତିପ୍ରଥା କିପରି ବନ୍ଦ ହେଲା ?

(ଘ) ସମବାୟ ଆନ୍ଦୋଳନ କିପରି କୃଷକମାନଙ୍କର ସହାୟକ ହେଲା ?

(ଙ) 'ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କର' ଯୋଜନାଟି କ'ଣ ?

(ଚ) ଫଳଚାଷର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା ?

(ଛ) ହୀରାକୁଦ ନଦୀବନ୍ଧ ଯୋଜନାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଜ) ଗୋଧନର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କି କି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି ?

(ଝ) ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନଙ୍କର ସୁବିଧାପାଇଁ ସରକାର କ'ଣ କରିଛନ୍ତି ?

(ଞ) 'ଅଭାବୀ ବିକ୍ରି' କ'ଣ ଏବଂ ଏହି ସମସ୍ୟାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ସରକାର କ'ଣ କରିଛନ୍ତି ?

୩. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।

(କ) ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଜମିଦାରୀ ପ୍ରଥା ଉଚ୍ଛେଦ କରିବା ପାଇଁ ବିଧାନସଭାରେ ଏକ ବିଧେୟକ ଆଣିଥିଲେ ?

(ଖ) କିଏ ଭୂଦାନ ଆନ୍ଦୋଳନର ମୁଖ୍ୟ ପୁରୋଧା ଥିଲେ ?

(ଗ) କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ତକାଭି ଋଣ ଦିଆଯାଏ ?

(ଘ) ସରକାର କାହିଁକି 'ଟେଷ୍ଟ୍ ରିଲିଫ୍' କାମ ଆରମ୍ଭ କଲେ ?

(ଙ) ହୀରାକୁଦ ନଦୀବନ୍ଧ ଯୋଜନାଟି କେବେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେଲା ?

(ଚ) ପଶୁମାନଙ୍କୁ ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗରୁ ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ସରକାର କେବେ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କଲେ ?

(ଛ) କୃଷି ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେଉଁମାନେ କୃଷିବିଭାଗକୁ ସହଯୋଗ ଓ ସମର୍ଥନ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି ?

(ଜ) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଧାନ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଟି ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

(ଝ) କୌଶଲ୍ୟାଗଙ୍ଗଠାରେ ନିର୍ମିତ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରକଳ୍ପଟି କ'ଣ ?

୪. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାରିଗୋଟି ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି ତା'ର କ୍ରମିକ ନମ୍ବର ସହିତ ଲେଖ ?

(କ) କେବେ ଗୋତିପ୍ରଥା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ଉଚ୍ଛେଦ ହେଲା ?

(i) ୧୯୪୭ (ii) ୧୯୪୮ iii) ୧୯୫୫ (iv) ୧୯୭୬

(ଖ) ରାଜ୍ୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ କେବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ?

i) ୧୯୪୭ (ii) ୧୯୪୮ iii) ୧୯୪୯ iv) ୧୯୫୬

(ଗ) କେଉଁଠାରେ ଫଳ ଚାଷ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ନ ଥିଲା ?

i) ଅନୁଗୁଳ ii) ପଟ୍ଟାଙ୍ଗୀ

iii) ସମ୍ବଲପୁର iv) ଜି. ଉଦୟଗିରି

(ଘ) ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି କୃଷି ବିଭାଗ ଅଧୀନସ୍ଥ ନୁହେଁ ?

i) ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ii) ମତ୍ସ୍ୟପାଳନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ

iii) ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ iv) ଜଳ ବିଭାଜିକା ଉନ୍ନୟନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ

(ଙ) ଓଡ଼ିଶାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

i) ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ ii) ଭୁବନେଶ୍ୱର

iii) କଟକ iv) ବଲାଙ୍ଗୀର

୫. ପାଠରେ ଦିଆଯାଇଥିବା "ତୁମ ପାଇଁ କାମ" ଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଓ ସହାୟତାରେ ସମ୍ପାଦନ କର।

❖ ❖ ❖

ଚତୁର୍ଥ ପାଠ

ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ

ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ କଳ କାରଖାନା ସଂଖ୍ୟା ଅତି ନଗଣ୍ୟ ଥିଲା । ଗୋଟିଏ କାଗଜ କଳ, ଗୋଟିଏ କାଚ କାରଖାନା ଗୋଟିଏ ସାବୁନ କାରଖାନା ଓ ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟମ ଧରଣର ଚିନିକଳ । ଏହା ବାଦ ଆଉ ଯାହା ଶିଳ୍ପଥିଲା ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଧାନ କଳ ଓ ତେଲ କଳ । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ଥିଲା ପ୍ରାକୃତିକ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦରେ ଭରପୂର ଏକ ରାଜ୍ୟ । ଏହାର ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ କାରଖାନା ଉପଯୋଗୀ କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ମଧ୍ୟ ଅଭାବ ନଥିଲା । ଶିଳ୍ପାୟନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଲୋକଶକ୍ତି ବା ମାନବସମ୍ବଳ ମଧ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ କାରଣରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପାୟନ ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥିଲା । ପ୍ରଥମ କାରଣଟି ଥିଲା ଉଦ୍ୟୋଗପତିଙ୍କ ଅଭାବ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ କାରଣଟି ହେଲା ପୁଞ୍ଜିର ଅଭାବ । ଓଡ଼ିଶା ଭିତରୁ ବା ବାହାରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କରିବାପାଇଁ କେହି ଆଗ୍ରହୀ ନଥିଲେ ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିବେଳକୁ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଦ୍ୱିତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳ କାର୍ଯ୍ୟକରୁଥିଲା । ୧୯୪୬ ମସିହାରେ ଏହି ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳର ଦାୟିତ୍ୱ ନେବା ଦିନଠାରୁ ମହତାବ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ପାଇଁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଚଳାଇଥିଲେ । ସେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ପାଇଁ କିଛି ମୌଳିକ ସୁବିଧା ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶର ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରତିବନ୍ଧକଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା;

୧. ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଅଭାବ,
୨. ଭାରତର ଶିଳ୍ପପତିମାନଙ୍କର ଓଡ଼ିଶାକୁ ଆସିବାକୁ ଅନାଗ୍ରହ,
୩. ଓଡ଼ିଶାର ନିଜସ୍ୱ ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତି,
୪. ଓଡ଼ିଶାରେ ରେଳପଥର ଅନଗ୍ରସରତା ଓ ପୋତାଶ୍ରୟର ଅଭାବ,
୫. ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ମାନବ ସମ୍ବଳର ଅଭାବ ।

ମହତାବ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିଗରେ ଅନୁକୂଳ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ କେତେକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ । ମହାନଦୀ ଓ କାଠଯୋଡ଼ି ଉପରେ ପୋଲ ତିଆରି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ୧୯୪୯-୫୦ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଜୟପୁର ଓ ବିଶାଖାପାଟଣା ମଧ୍ୟରେ ସୁନକି ଓ ଜୟପୁର ରାସ୍ତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବାପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ଓଡ଼ିଶାରେ ରେଳପଥର ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ ରେଳରାସ୍ତା ସମନ୍ୱୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ୧୯୪୯-୫୦ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ପ୍ରାୟ ୨୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ରେଳବିଭାଗ କେତୋଟି ରେଳପଥର ସର୍ଭେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରମୁଖ ଥିଲା– ସମ୍ବଲପୁର-ଟିଟିଲାଗଡ଼ ଓ ଜଗଦଲପୁର ରେଳପଥ ଏବଂ ଖୋର୍ଦ୍ଧାରୁ ସୋନପୁର ଦେଇ ବଲାଙ୍ଗୀର ରେଳପଥ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଅବସ୍ଥିତ ତିନୋଟି ପୋତାଶ୍ରୟର ଉନ୍ନତୀକରଣ କରାଗଲା । ଏହି ପୋତାଶ୍ରୟଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା ଚାନ୍ଦବାଲି, ଗୋପାଳପୁର ଓ ଧାମରା । ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ଚୌଦ୍ୱାର ଓ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଦୁଇଟି ଛୋଟ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ମାଛକୁଣ୍ଡ ଓ ହୀରାକୁଦ ନଦୀବନ୍ଧ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ୧୯୫୭ ମସିହାରେ ହୀରାକୁଦ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା ।

ଶିଳ୍ପ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ ପାଇଁ ମହତାବଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳ ଅନ୍ୟ ଯେଉଁସବୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା– ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର, ବିଜ୍ଞାନ ଓ ଶିଳ୍ପର ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଏକ ପରିଷଦ ଗଠନ, ଶିଳ୍ପ ବିଭାଗର ପୁନର୍ଗଠନ, ଶିଳ୍ପାୟନ ସମ୍ଭାବନା ବିଷୟରେ ସର୍ବେକ୍ଷଣ, ଶିଳ୍ପରଣ ନିଗମ ଗଠନ (କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଶିଳ୍ପପାଇଁ), ପ୍ରାଦେଶିକ ଶିଳ୍ପ ଅନୁଦାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଏକ ଶିଳ୍ପ ପରିଷଦର ଗଠନ ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ପରେ କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ଚୌଦ୍ୱାରଠାରେ ଓଡ଼ିଶା ଟେକ୍ସ୍‌ଟାଇଲ ମିଲ୍ ନାମରେ ଏକ ଲୁଗାକଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ହୀରାକୁଦ ନଦୀ ବନ୍ଧ ଯୋଜନାର ଚାହିଦା ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ଡାଲମିଆ କମ୍ପାନୀକୁ ରାଜଗାଙ୍ଗପୁରଠାରେ ଏକ ସିମେଣ୍ଟ କାରଖାନା ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବହୁ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଦେଲେ । ଏଥି ପାଇଁ ସରକାର ୪୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅଂଶଧନ କିଣିଲେ ଓ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସିମେଣ୍ଟ କିଣିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀକୁ ୫୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅଗ୍ରୀମ ଆକାରରେ ଦେଲେ । ୧୯୪୭-୪୮ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଓଡ଼ିଶାରୁ ମିଳୁଥିବା ଲୁହାପଥର ଓ ମାଙ୍ଗାନିଜକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଏକ ଲୌହ ଓ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସମ୍ଭାବନା ପାଇଁ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଆରମ୍ଭହେଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଅଣଓଡ଼ିଆ ଭାରତୀୟ ଶିଳ୍ପପତିଙ୍କ ଅନାଗ୍ରହ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ମହତାବ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜିବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପବିକାଶର ସମ୍ଭାବନା ଓ ଯୋଜନା ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ଆମେରିକାରୁ ଡେଭିଡ୍ ଏଫ୍. ରୋଜେନ୍ ନାମକ ଜଣେ ବୈଷୟିକ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ଅଣାଗଲା । ସେ ଏକ ପ୍ରତିବେଦନ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ ।

କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ । ଶିଳ୍ପ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ତନ୍ତକାମ, ବଢ଼େଇକାମ, ସିଲେଇକାମ ପ୍ରଭୃତି ତାଲିମ ଦିଆଗଲା । କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତି ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସହାୟତା ନିୟମରେ ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଗଲା । ହସ୍ତତନ୍ତ, ସୁନାରୁପାର ତାରକସି କାମ, ଚମଡ଼ାକାମ, ରେଶମ ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ପାଇଁ ସରକାର ବଜାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ବୁଣାକାର ସମବାୟ ସମିତିଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନର୍ଜୀବିତ କରାଗଲା । ୧୯୪୭-୪୮ରେ ଏପରି ସମବାୟ ସମିତିର ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ୧୩୩ । ଦିଲ୍ଲୀରେ ଥିବା କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ଏକ ଓଡ଼ିଶା ଅନୁଭାଗ ସଂଯୋଗ କରାଗଲା ।

୧୯୫୦ ମସିହା ପରଠାରୁ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦକୁ ବିନିଯୋଗ କରି ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ଅବ୍ୟାହତ ରହିଲା । ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଓଡ଼ିଆ ଶିଳ୍ପକାରଖାନାରେ କାର୍ଯ୍ୟକରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ୧୯୫୧ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାର ସମୁଦାୟ ଶ୍ରମ ଶକ୍ତିର ଶତକଡ଼ା ୭.୧୪ ଭାଗ ଶ୍ରମିକ କାରଖାନାମାନଙ୍କରେ କାମ କରୁଥିଲେ । ୧୦ ବର୍ଷପରେ–୧୯୬୧ ମସିହାରେ ଏହା ପହଞ୍ଚିଲା ପ୍ରତିଶତ ୮.୦୫ରେ । ୧୯୮୪-୮୫ ମସିହାବେଳକୁ ୩,୯୦,୦୦୦ ଶ୍ରମିକ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ କଳକାରଖାନାରେ କାମ କରୁଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ହେଲା । ରାସ୍ତାଘାଟ ତିଆରି ହୋଇ ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି କରାଗଲା ।

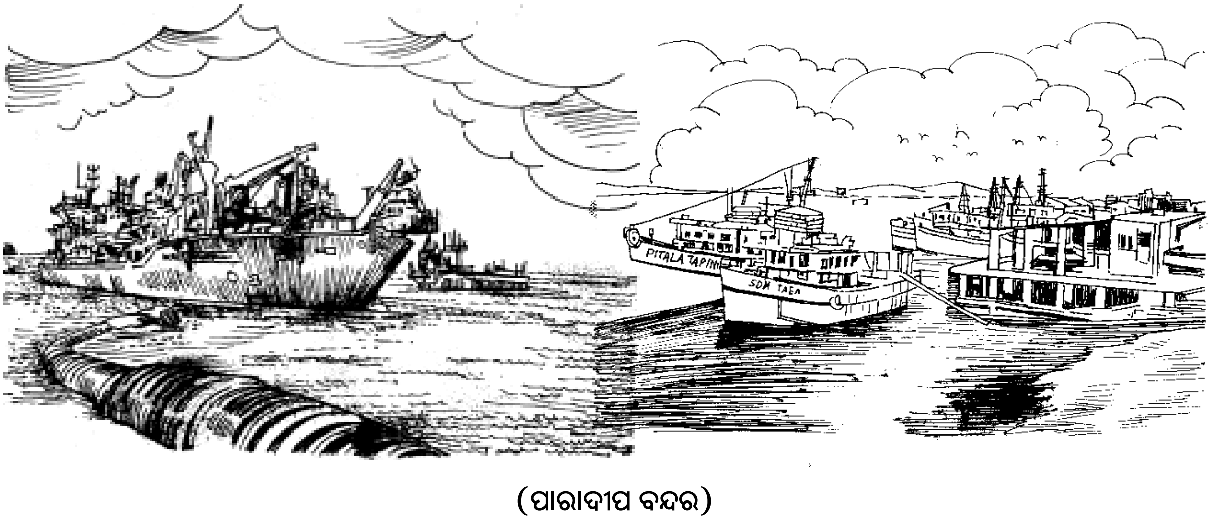

(ପାରାଦୀପ ବନ୍ଦର)

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ସପ୍ତମ ଦଶକରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା ପାରାଦୀପ ବନ୍ଦର । ପ୍ରଥମରୁ ଏଠାରୁ କେବଳ ଲୁହାପଥର ରପ୍ତାନୀ ହେଉଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହାର ପଣ୍ୟ ଧାରଣ ଓ ରପ୍ତାନୀ ଶକ୍ତି ବଢ଼ିଲା । ୧୯୭୫ ମସିହାରେ ପାରାଦୀପକୁ ରେଳଲାଇନ ଦ୍ୱାରା ସଂଯୁକ୍ତ କରାଗଲା । ୨୦୦୦ ମସିହା ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ଗୋପାଳପୁରଠାରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ବନ୍ଦର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

୧୯୫୦ ମସିହା ପରେ କେତୋଟି ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ୍ତ ଉଦ୍ୟୋଗ ଓଡ଼ିଶାର ଶିଳ୍ପମାନଚିତ୍ରକୁ ସମୃଦ୍ଧ କଲେ । ଜର୍ମାନୀର ବୈଷୟିକ ସହାୟତାକୁ ଆଧାର କରି ରାଉରକେଲାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ରାଉରକେଲା ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା । ଏହା ଭାରତୀୟ ଇସ୍ପାତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଛି । କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ପଞ୍ଚପତିମାଳିଠାରେ ବକ୍ସାଇଟଖଣିର ସନ୍ଧାନ ମିଳିବା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଦୁଇଟି ଆଲୁମିନିୟମ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା । ଗୋଟିଏ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଦାମନଯୋଡ଼ି ଠାରେ ଓ ଅନ୍ୟଟି ଅନୁଗୁଳ ଜିଲ୍ଲାର ଅନୁଗୁଳଠାରେ । ଏହି କମ୍ପାନୀର ନାମ ହେଲା 'ଜାତୀୟ ଆଲୁମିନିୟମ କମ୍ପାନୀ' (ନାଲ୍‌କୋ) । ଏହି କମ୍ପାନୀର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ୧୯୮୧ ମସିହାଠାରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ କାମ କରୁଛି । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ହୀରାକୁଦଠାରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଆଲୁମିନିୟମ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା ।

୧୯୭୧ ମସିହାରେ ଭାରତୀୟ ସାରନିଗମ ତାଳଚେରଠାରେ ଏକ ସାରକାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ।

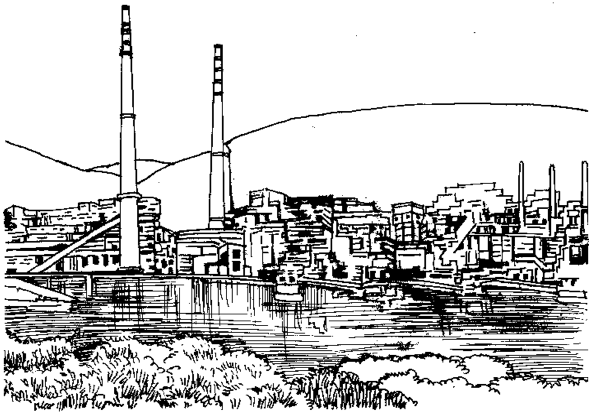

(ନାଲ୍‌କୋ କାରଖାନା)

ପାରାଦୀପଠାରେ ଏକ ସାର କାରଖାନା ୧୯୮୧ରେ ପାରାଦୀପ ଫସ୍‌ଫେଟସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ନାମରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କଲା । ସୁନାବେଡ଼ାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି ମିଗ ବିମାନର ଇଞ୍ଜିନ ତିଆରି କାରଖାନା । ଏହା ସୋଭିଏତ ଋଷିଆର ସହଯୋଗରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ

ବିମାନର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ସୁନାବେଡ଼ାକୁ ଛାଡ଼ି ଭାରତରେ ଆଉ ଦୁଇଟି କାରଖାନା ଅଛି – ସେ ଦୁଇଟି କାରଖାନାରେ କ'ଣ ହୁଏ ଓ ସେ ଦୁଇଟି କେଉଁଠି ଅବସ୍ଥିତ ଲେଖ ।

୧୯୭୮ ମସିହାରେ ଭାରତୀୟ ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ଆୟୋଗ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ଛତ୍ରପୁରଠାରେ ଏକ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛି ଏବଂ ଏ ଆୟୋଗ ତାଳଚେରଠାରେ ଏକ ଭାରୀ ଜଳ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛି । ବଡ଼ମାଳଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଛି ଏକ ଗୋଳାବାରୁଦ କାରଖାନା ।

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଅନ୍ୟକେତୋଟି ପ୍ରମୁଖ ଶିଳ୍ପ ହେଲା–

୧. ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ଋଷିକୁଲ୍ୟା ନଦୀ କୂଳରେ ଜୟଶ୍ରୀ ରସାୟନ କାରଖାନା
୨. ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ଥିରୁଭାଲିଠାରେ ଫେରୋସିଲିକନ କାରଖାନା
୩. କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ଚୌଦ୍ୱାରଠାରେ ଫେରୋ ଆଲ୍‌ଏଜ୍ କାରଖାନା
୪. କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାର ଯୋଡ଼ା ଓ ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଯାଜପୁର ରୋଡ଼ଠାରେ ଫେରୋ ମାଙ୍ଗାନିଜ କାରଖାନା
୫. ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ରାଜଗାଙ୍ଗପୁର ଓ ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ବରଗଡ଼ ଠାରେ ସିମେଣ୍ଟ କାରଖାନା
୬. ବାଲେଶ୍ୱରଠାରେ ଟାୟାର କାରଖାନା ।

କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଶିଳ୍ପକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଥମ ଶିଳ୍ପଟି ଥିଲା ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ଚୌଦ୍ୱାରଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଓଡ଼ିଶା ଲୁଗା କାରଖାନା । ପରେ ସୂତା ତିଆରି ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଛ'ଟି ସୂତାକାରଖାନା

ଝାରସୁଗୁଡ଼ା, ବରଗଡ଼, ଖୋର୍ଦ୍ଧା, ଡିର୍ଖୋଲ, ଆଠଗଡ଼ ଓ ଢେଙ୍କାନାଳ ଜିଲ୍ଲାର ଗୋବିନ୍ଦପୁରଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ଉତ୍ପାଦିତ ଝୋଟକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଧାନମଣ୍ଡଳଠାରେ ଏକ ଝୋଟ କଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି । ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଚିନିକଳ ଆସ୍କାଠାରେ ଥିଲା । ତା'ପରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କ୍ରମେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଉ କେତୋଟି ଚିନିକଳ ମଧ୍ୟ ବସାଯାଇଛି । ଆସ୍କାର ଚିନିକଳକୁ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ସାଙ୍ଗକୁ ରାୟଗଡ଼ା ଓ ନୟାଗଡ଼ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା ଆଉ ଦୁଇଟି ଚିନିକଳ । ପରେ ବଡ଼ମ୍ବାରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଚିନିକଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା ।

ଏ ସବୁକୁ ଛାଡ଼ି ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନେକ ଚାଉଳ କଳ ଓ କାଗଜ କଳ ରହିଛି । କାଗଜକଳଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରମୁଖ ହେଲା ଚୌଦ୍ୱାରଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ଟିଟାଗଡ଼ ପେପର ମିଲ, ବ୍ରଜରାଜନଗରରେ କାଗଜକଳ, ରାୟଗଡ଼ାଠାରେ ଜେ.କେ କାଗଜକଳ ଓ କୋରାପୁଟର ସେବା କାଗଜକଳ । ରେଶମ ପୋକ ପାଳନ ଓ ରେଶମ ସୂତା ଉତ୍ପାଦନ ମଧ୍ୟ ଏକ କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଶିଳ୍ପ । ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ଓ ମାଛ ଚାଷକୁ ମଧ୍ୟ ଶିଳ୍ପର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦିଆଯାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନକୁ ଶିଳ୍ପର ମାନ୍ୟତା ମିଳିଛି । ପର୍ଯ୍ୟଟନର ବିକାଶ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାର କଳା ଓ କାରିଗରୀ ତଥା

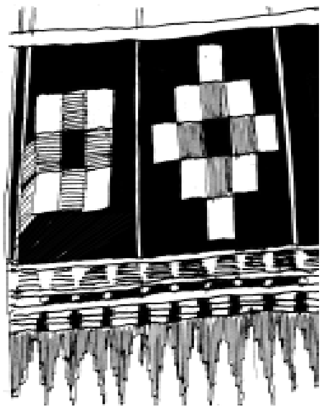

(ସମ୍ବଲପୁରୀ ଶାଢ଼ୀର ନମୁନା)

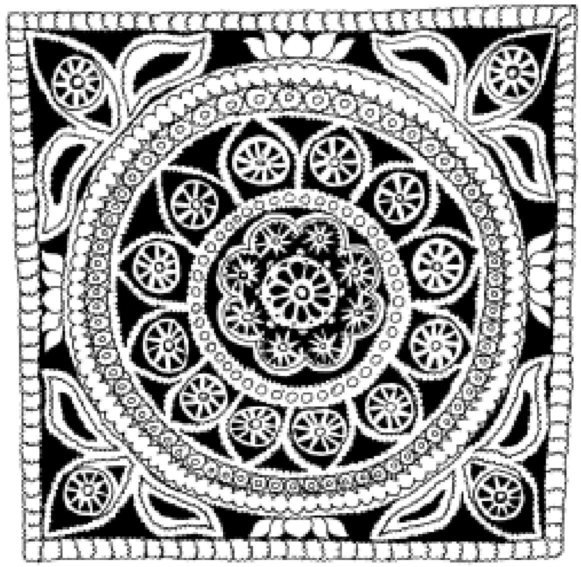

(ପିପିଲି ଚାନ୍ଦୁଆର ନମୁନା)

କୁଟୀର ଶିଳ୍ପକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବାକୁ ଅନେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଓଡ଼ିଶାର ହସ୍ତତନ୍ତ, ହସ୍ତ ଶିଳ୍ପ, ଚିତ୍ରକଳା, ଶିଳ୍ପକଳାକୁ ଭାରତର ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ଏବଂ ଭାରତ ବାହାରେ ଅନେକ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ପରିଚିତ କରାଇବାପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି । ବୁଣାକାର ଓ କଳାକାରମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ରକ୍ଷାକରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନେ ଓଡ଼ିଶାର କଳା ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଉଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା କାରିଗରଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସାମଗ୍ରୀର ବିକ୍ରିପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ବଜାର ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଉଛି ।

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ :

ଓଡ଼ିଶାରେ ଗଚ୍ଛିତ ଥିବା ବିପୁଳ ଲୁହାପଥରକୁ ଆଧାର କରି ଲୌହ ଓ ଇସ୍ପାତ ଶିଳ୍ପକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଏଥିପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କମ୍ପାନୀ ସହିତ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ରାଜିନାମା ପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଛନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରମୁଖ ହେଲା (୧)ପୋସ୍କୋ ସହିତ ପାରାଦୀପ ନିକଟରେ ନିର୍ମାଣ ହେବାକୁ ଥିବା ବୃହତ ଲୌହ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା, (୨) ଟାଟା ଷ୍ଟିଲ ସହିତ ଡୁବୁରିଠାରେ ହେବାକୁ

ଥିବା ଏକ ଲୌହ ପ୍ରକଳ୍ପ, (୩) ଜିନ୍ଦଲ ଷ୍ଟେନଲେସ୍ ଷ୍ଟିଲ ସହିତ ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କାରଖାନା, (୪) ଜିନ୍ଦଲ ଷ୍ଟିଲ ଓ ପାୱାର ତରଫରୁ କେନ୍ଦୁଝର ଓ ଅନୁଗୁଳଠାରେ ସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଲୌହ ପ୍ରକଳ୍ପ।

ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବାଲାଗି ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନୂତନ ଶିଳ୍ପନୀତି ଘୋଷଣା କଲେ । ଏହି ଶିଳ୍ପନୀତିରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି। ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ପାଇଁ ଏକ ଅନୁକୂଳ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏହି ଶିଳ୍ପନୀତିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଶିଳ୍ପାୟନ ଜରିଆରେ ଅଧିକ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟିକରି ଓଡ଼ିଶାରୁ ବେକାର ସମସ୍ୟା ଦୂର କରିବା ଏହି ଶିଳ୍ପନୀତିର ଅନ୍ୟ ଏକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ।

ହସ୍ତଶିଳ୍ପ, ହସ୍ତତନ୍ତ, ଖଦୀ ଓ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ପାଇଁ ଏହି ଶିଳ୍ପନୀତିରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି। ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା, ଜୀବ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ, ସାମୁଦ୍ରିକ ବିଜ୍ଞାନ, ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତୀକରଣ ଓ ପର୍ଯ୍ୟଟନକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଆଯାଇ ଯେତେ ଅଧିକ ସମ୍ଭବ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟିକୁ ଏହି ଶିଳ୍ପନୀତିର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି।

ଶିଳ୍ପ ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସାଧନ ଓ ସମ୍ବଳ ଅଛି। କେବଳ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣର ସଫଳ ଯୋଜନା ଓ ଯୋଜନାକୁ ବାସ୍ତବରୂପ ଦେବାରେ ରାଜନୀତିକ ଇଚ୍ଛା ଶକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ । ପାରାଦୀପର ତୈଳ ବିଶୋଧନାଗାର ନିର୍ମାଣ ଏବେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ। କଳିଙ୍ଗନଗରଠାରେ ଟାଟା ଲୌହ ଓ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ। ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶା ଏକ ଅଗ୍ରଗାମୀ ରାଜ୍ୟ। ଏଠାରେ ସୂଚନା ଶିଳ୍ପର ବଡ଼ବଡ଼ କମ୍ପାନୀ ଯଥା : ଟାଟା କନସଲ୍‌ଟାନ୍‌ସି ସର୍ଭିସ୍, ଇନ୍‌ଫୋସିସ, ଉଇପ୍ରୋ ଓ ସତ୍ୟମ ମହିନ୍ଦ୍ରା କାର୍ଯ୍ୟରତ। ସଫ୍‌ଟୱୟାର ରପ୍ତାନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶା ଓ ଓଡ଼ିଆ ଇଂଜିନିୟରଙ୍କ ଭୂମିକା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ। ଝାରସୁଗୁଡ଼ା, ଅନୁଗୁଳ, ପାରାଦୀପ ଓ କଳିଙ୍ଗନଗରକୁ ନାଭିକେନ୍ଦ୍ର କରି ନୂତନ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ ଗଢ଼ିଉଠୁଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପର ସମ୍ଭାବନା ନେଇ ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ବେଶ୍ ଆଶାବାଦୀ ଓ ଆହ୍ଲାଦିତ।

❖ ❖ ❖

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୬୦ଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

(କ) ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ପାଇଁ କି କି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହିଥିଲା ?

(ଖ) ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ପାଇଁ ୧୯୪୭ରୁ ୧୯୫୦ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କି କି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଗଲା ?

(ଗ) ଓଡ଼ିଶାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ୍ତ ଶିଳ୍ପ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କର ।

(ଘ) ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଶିଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବିବରଣୀ ଦିଅ ।

(ଙ) ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ଘୋଷିତ ଓଡ଼ିଶାର ଶିଳ୍ପନୀତି କ'ଣ ?

୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ୨୦ଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

(କ) ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଉପଲବ୍ଧ ସମ୍ବଳଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

(ଖ) ରେଳପଥର ବିକାଶ ପାଇଁ ମହତାବ ସରକାର (୧୯୪୬-୫୦) କି କି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ ?

(ଗ) ଚୌଦ୍ୱାର ଓ ରାଜଗାଙ୍ଗପୁରରେ କେଉଁ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା ?

(ଘ) କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ ?

(ଙ) ଜାତୀୟ ଆଲୁମିନିୟମ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

(ଚ) ପାରାଦୀପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସାର କାରଖାନା କେବେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କଲା ଓ ଏହି କାରଖାନାର ନାମ କ'ଣ ?

(ଛ) ଓଡ଼ିଶାର ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ଆୟୋଗର ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

(ଜ) ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଫେରୋ ମାଙ୍ଗାନିଜ୍ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଅଛି ?

(ଝ) ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଚିନି କାରଖାନା ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଅଛି ?

(ଞ) ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ନାଭିକେନ୍ଦ୍ର କରି ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳମାନ ଗଢ଼ିଉଠିଛି ?

୩. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।

(କ) ୧୯୫୭ ମସିହାରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଥିବା ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପଟି କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

(ଖ) ଡାଲମିଆ କମ୍ପାନୀ କେଉଁଠାରେ ଏକ ସିମେଣ୍ଟ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ?

(ଗ) ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ଆମେରିକାରୁ କାହାକୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା ?

(ଘ) ନାଲ୍‌କୋ ପ୍ରକଳ୍ପ ଛଡ଼ା ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ କେଉଁଠି ଆଲୁମିନିୟମ କାରଖାନା ଅବସ୍ଥିତ ?

(ଙ) ସୁନାବେଡ଼ାର ମିଗ୍ ଇଞ୍ଜିନ୍ କାରଖାନା କାହା ସହଯୋଗରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଅଛି ?

(ଚ) କେଉଁଠାରେ ଫେରୋ ଆଲ୍‌ଏଜ୍ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି ?

(ଛ) ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ କାଗଜ କଳ ରହିଅଛି ?

(ଜ) ୨୦୦୭ରେ ଓଡ଼ିଶାର ନୂତନ ଶିଳ୍ପନୀତି କାହିଁକି ଘୋଷିତ ହୋଇଥିଲା ?

(ଝ) କେଉଁଠାରେ ଏକ ତୈଳ ବିଶୋଧନାଗାର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଅଛି ?

୪. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାରିଗୋଟି ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି ତା'ର କ୍ରମିକ ନମ୍ବର ସହିତ ଲେଖ ?

(କ) ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଉନ୍ନତୀକରଣ କରାଯାଇଥିବା ପୋତାଶ୍ରୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଟି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ?

(i) ଗୋପାଳପୁର (ii) ପାରାଦୀପ

iii) ଚାନ୍ଦବାଲି (iv) ଧାମରା

(ଖ) କେବେ ପାରାଦୀପକୁ ରେଳପଥ ଦ୍ୱାରା ସଂଯୁକ୍ତ କରାଗଲା ?

i) ୧୯୫୦ (ii) ୧୯୭୧ iii) ୧୯୭୫ iv) ୧୯୮୧

(ଗ) କେଉଁଠାରେ ବକ୍ସାଇଟ୍‌ର ସନ୍ଧାନ ମିଳିବା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଦୁଇଟି ଆଲୁମିନିୟମ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ?

i) ଅନୁଗୁଳ ii) ଦାମନଯୋଡ଼ି

iii) ପଞ୍ଚପତିମାଳି iv) ଡୁବୁରୀ

(ଘ) ୧୯୭୧ରେ କେଉଁଠାରେ ଏକ ସାର କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ?

i) ଛତ୍ରପୁର ii) ତାଳଚେର

iii) ପାରାଦୀପ iv) ଥେରୁଭାଲି

(ଙ) କେଉଁ ସଫଟ୍‌ୱାୟାର କମ୍ପାନୀର ଓଡ଼ିଶାରେ ଉପସ୍ଥିତି ନାହିଁ ?

i) ଟାଟା କନ୍‌ସଲ୍‌ଟାନ୍‌ସି ସର୍ଭିସ୍ ii) ଆକ୍‌ସେଞ୍ଚର

iii) ୱିପ୍ରୋ iv) ସତ୍ୟମ ମହେନ୍ଦ୍ର

୫. ପାଠରେ ଦିଆଯାଇଥିବା "ତୁମ ପାଇଁ କାମ" ଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଓ ସହାୟତାରେ ସମ୍ପାଦନ କର ।

❖ ❖ ❖

ପଞ୍ଚମ ପାଠ

ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ

ସାମାଜିକ ଐକ୍ୟ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମୃଦ୍ଧିର ପ୍ରଥମ ଆବଶ୍ୟକତା ହେଉଛି ଭିତ୍ତିଭୂମି। ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏକ ମୌଳିକ ଢାଞ୍ଚାଗତ ମୂଳଦୁଆ। ଏହି ମୂଳଦୁଆ ଦୃଢ଼ ହେଲେ ଗୋଟିଏ ଦେଶ ବା ଜାତିର ସାମାଜିକ ସୌଷ୍ଠବ ଓ ଆର୍ଥନୀତିକ ସମୃଦ୍ଧି ସମ୍ଭବ ହୁଏ। ଗୋଟିଏ ଦେଶ ବା ପ୍ରଦେଶର ଉନ୍ନତି ତା'ର ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥନୀତିକ ବିକାଶ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ। ଅନୁକୂଳ ଓ ଦୃଢ଼ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଥିଲେ ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥନୀତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦ୍ରୁତ ଅଗ୍ରଗତି ସମ୍ଭବ ହୁଏ।

୧୯୩୬ ମସିହାରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶା ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କଲା। ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶାର ସାମୂହିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନ ଥିଲା। ୧୯୩୬ ମସିହାରୁ ୧୯୪୭ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶା ଥିଲା ପରାଧୀନ ଭାରତର ଏକ ପ୍ରଦେଶ। ୧୯୪୬ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ରାଜନୀତିକ ଅସ୍ଥିରତା ଯୋଗୁଁ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାର ବନ୍ଦ ରହିଥିଲା। ୧୯୩୯ ଠାରୁ ୧୯୪୫ ମସିହା ଥିଲା ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧର ସମୟ। ୧୯୪୨ ମସିହାରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ। ଉଲ୍ଲିଖିତ ତିନିଗୋଟି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶପାଇଁ ବିଶେଷ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରି ନ ଥିଲା। ବସ୍ତୁତଃ ୧୯୪୬ ମସିହା ପରଠାରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା। ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ ପରେ, ବିଶେଷକରି ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ଗଡ଼ଜାତ ଗୁଡ଼ିକର ମିଶ୍ରଣ ପରେ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶର ଧାରା ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ ହେଲା।

କେତୋଟି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଧାରକୁ ନେଇ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହୁଏ। ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଜଳସେଚନ, ରାସ୍ତାଘାଟର ଉନ୍ନତୀକରଣ ଓ ଗମନା ଗମନର ସୁବିଧା, ପରିବହନ ପାଇଁ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ, ରେଳପଥର ବିକାଶ, ବିମାନଘାଟୀ ଓ ପୋତାଶ୍ରୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଯୋଗାଯୋଗ, ମାନବସମ୍ବଳର ବିକାଶ, ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ରର ବିକାଶ, ଅର୍ଥଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପାଇଁ ଆତିଥ୍ୟଯୋଗାଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଉଦ୍ୟୋଗପତିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ, ସରକାରୀ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ। ଏହି ସବୁ ବିଷୟକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ସ୍ୱାଧୀନତାପରେ ଓଡ଼ିଶାର ବିକଶିତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିଷୟରେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ। ଏହି ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିକଶିତ ହେଲେ ରାଜ୍ୟରେ କୃଷି, ଶିଳ୍ପ, ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ସାମାଜିକ ସଂହତି ସମ୍ଭବ ହେବ। ରାଜ୍ୟରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ବୈଷମ୍ୟ ରହିବ ନାହିଁ। ସବୁ ଜିଲ୍ଲାର ସମତୁଲ ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହେବ।

କୃଷିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ :

କୃଷିର ଉନ୍ନତି ଓଡ଼ିଶାର ଆର୍ଥନୀତିକ ପ୍ରଗତିର ଚାବିକାଠି। ଓଡ଼ିଶାର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ କୃଷି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି। ଓଡ଼ିଶାର ସମର୍ଥ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ୬୫ ଭାଗ ଲୋକ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ କାମ କରନ୍ତି। କୃଷି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସଂପର୍କିତ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଜଳସେଚନ, କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ ଓ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଧୁନିକ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରୟୋଗ, ଉନ୍ନତ ସାର ବିହନ ଯୋଗାଣ, ରୋଗପୋକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଆବଶ୍ୟକବେଳେ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ।

ପ୍ରାକୃତିକ ବୃଷ୍ଟିପାତର କୌଣସି ସ୍ଥିରତା ରହୁନଥିବାରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଚାଷୀ ବୃଷ୍ଟିଜଳ ଉପରେ ଭରସା କରିପାରେ ନାହିଁ। ତେଣୁ ତା' ପାଇଁ ଜମିରେ ସ୍ଥାୟୀ ଜଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ। ସ୍ୱାଧୀନତୋତ୍ତର ଓଡ଼ିଶାରେ ଏଥିପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି। ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରବାହିତ ନଦୀଗୁଡ଼ିକରେ ବନ୍ଧ ବା ଆନିକଟ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ କେନାଲ ଯୋଗେ ଜଳସେଚନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି। ମହାନଦୀ ତ୍ରିକୋଣଭୂମି ଅଞ୍ଚଳରେ ତାଳଦଣ୍ଡା, ମାଛଗାଁ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ କେନାଲ ଦ୍ୱାରା ହଜାର ହଜାର ହେକ୍ଟର ଜମି ଜଳସେଚିତ ହେଉଛି। ଅବିଭକ୍ତ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା ଆଠୋଟି କେନାଲ ଦ୍ୱାରା ଜଳସେଚିତ ହେଉଛି। ପୁରୀ

କେନାଲ ହେଉଛି ଏ ଅଞ୍ଚଳର ମୁଖ୍ୟ କେନାଲ । ହୀରାକୁଦ ନଦୀ ବନ୍ଧ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ଓ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଅନେକ ଅଞ୍ଚଳ ଜଳସେଚିତ ହେଉଛି । ରେଙ୍ଗାଲି ପ୍ରକଳ୍ପ, ହୃଦଗଡ଼ ନଦୀବନ୍ଧ, ଅପର କୋଲାବ, ବାଲିମେଳା ଓ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ପ୍ରକଳ୍ପ ଓଡ଼ିଶାର ଅନେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା କରିପାରିଛି ।

> ତୁମ ପାଇଁ କାମ
>
> *ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥିତି ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ସହାୟତା କରିଥିବା ରାଜ୍ୟର ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।*
> *(୧) ରେଙ୍ଗାଲି (୨) ବାଲିମେଳା (୩) ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ (୪) ଅପରକୋଲାବ (୫) ହୀରାକୁଦ*

ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟମ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ ଯୋଜନା କାମକରୁଛି । କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଉଠାଜଳସେଚନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଅଛି ।

କୃଷି ସମ୍ପର୍କୀୟ ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ କେତୋଟି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକରୁଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା କଟକଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର, ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳଠାରେ ନାରିକେଳ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର ନିକଟସ୍ଥ କୌଶଲ୍ୟାଗଙ୍ଗ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମଧୁର ଜଳ ମତ୍ସ୍ୟ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ । ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ସମ୍ବଲପୁର ନିକଟସ୍ଥ ଚିପିଲିମାଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କୃଷି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟ କୃଷିଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧୀନରେ ଏକ ପଶୁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଏହାଛଡ଼ା କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ବିହନ ଯୋଗାଣ କେନ୍ଦ୍ର ଓଡ଼ିଶାର କୃଷକମାନଙ୍କୁ ବୈଷୟିକ ସହାୟତା ଯୋଗାଉଛି । ପଞ୍ଚାୟତମାନଙ୍କରେ ନିଯୁକ୍ତ ଗ୍ରାମ୍ୟ କୃଷି କର୍ମୀମାନେ ମଧ୍ୟ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ବୈଷୟିକ ସହାୟତା ଓ ପରାମର୍ଶ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକବେଳେ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସମବାୟ ସଂସ୍ଥା ଓ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ଋଣପ୍ରଦାନର ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି ।

ଶିଳ୍ପପାଇଁ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ :

ରାଜ୍ୟକୁ ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବାକୁ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ପରିବହନର ସୁବିଧା, ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜମି ଓ ଜଳ, ଉନ୍ନତ ଯୋଗାଯୋଗ ଓ ଗମନାଗମନ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ମାନବଶକ୍ତି, ବିଜୁଳି ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇ ଦେବା ଦରକାର । ଏହାଛଡ଼ା ଉଦ୍ୟୋଗପତିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ୍ୟ ରହିଛି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ଉପଯୋଗୀ ଅନେକ ଜମି ରହିଛି ଓ ଏହା ଏକ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରଦେଶ ଥିବାରୁ ଏହାର ଦୀର୍ଘ ସମୁଦ୍ରତଟ ରହିଛି । କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ବିସ୍ଥାପିତମାନଙ୍କ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଯାଉଛି । ଶିଳ୍ପ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଜଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରବାହିତ ନଦୀମାନଙ୍କରୁ ମିଳୁଛି ।

> ତୁମ ପାଇଁ କାମ
>
> *ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରବାହିତ ପ୍ରମୁଖ ନଦୀମାନଙ୍କର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।*

ସରକାର ବିସ୍ଥାପିତମାନଙ୍କ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରି ସେମାନଙ୍କ ସହମତିରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଓ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଛନ୍ତି । ଚାଷ ଅନୁପଯୋଗୀ ଜମିରେ ବୃହତ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାପାଇଁ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳମାନଙ୍କର ଚିହ୍ନଟ ଓ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ରାସ୍ତାଘାଟ ଓ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥା :

କୃଷି, ଶିଳ୍ପ, ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ସାମାଜିକ ଐକ୍ୟ ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ଗମନାଗମନ ଓ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ । ଉନ୍ନତମାନର ରାସ୍ତାଘାଟ ଗମନାଗମନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଗମ କରେ ଓ ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିବାପାଇଁ ସମୟ ଅବଧିକୁ ହ୍ରାସ କରେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାର ରାସ୍ତାଘାଟର ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ଥିଲା । ଏପରିକି ଜାତୀୟ ରାଜପଥରେ ନଦୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ପକ୍କା ପୋଲ ମଧ୍ୟ ନ ଥିଲା ।

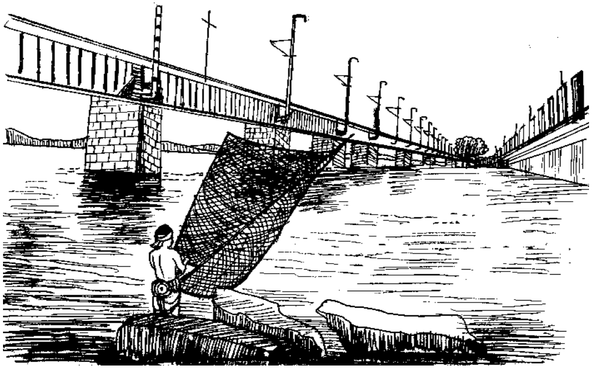

(ମହାନଦୀ ପୋଲର ଦୃଶ୍ୟ)

> *ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?*
>
> *ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକର ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ପ୍ରକାରର :*
>
> *(୧) ଜାତୀୟ ରାଜପଥ*
>
> *(୨) ରଜ୍ୟ ରାଜପଥ*
>
> *(୩) ମୁଖ୍ୟ ଜିଲ୍ଲା ରାସ୍ତା*
>
> *(୪) ଅନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲା ରାସ୍ତା*
>
> *(୫) ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍ ରାସ୍ତା*
>
> *(୬) ମ୍ୟୁନସିପାଲ ରାସ୍ତା*
>
> *(୭) ଜଙ୍ଗଲ ରାସ୍ତା*
>
> *(୮) ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ ରାସ୍ତା*

ଓଡ଼ିଶା ଦେଇଯାଇଥିବା ରାଜପଥର ସଂଖ୍ୟାଥିଲା ପାଞ୍ଚ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସଂଖ୍ୟା ପନ୍ଦରରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହି ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ଗୁଡ଼ିକର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ୩୬୫୫ କି.ମି. । ଏହି ଜାତୀୟ ରାଜପଥଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ହେଲା ୫, ୫A, ୬, ୨୩, ୪୨, ୪୩, ୬୦, ୭୫, ୨୦୦, ୨୦୧, ୨୦୩, ୨୦୩A, ୨୧୫, ୨୧୭, ୨୨୪ । ଓଡ଼ିଶା ଭିତରେ ଏଗୁଡ଼ିକର ପଥ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା ।

୧. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୫ - ଝାଡ଼ପୋଖରିଆ (ମୟୂରଭଞ୍ଜ) ଠାରୁ ଗୋଳନ୍ତରା ନିକଟସ୍ଥରେ ଆନ୍ଧ୍ରଓଡ଼ିଶା ସୀମା - ୪୮୮ କି.ମି.

୨. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୫A - ଧାନମଣ୍ଡଳରୁ ପାରାଦୀପ- ୭୭ କି.ମି.

୩. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୬ - ଓଡ଼ିଶା ଛତିଶଗଡ଼ ସୀମାଠାରୁ ଓଡ଼ିଶା ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ସୀମା - ୪୬୨ କି.ମି.

୪. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୨୩ - ବୀରମିତ୍ରପୁର ଆଗରେ ଥିବା ଓଡ଼ିଶା ସୀମା ଠାରୁ ତାଳଚେର ପାଖରେ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ୪୨ ରେ ମିଶିଛି– ୨୦୯ କି.ମି.

୫. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୪୨ - ସମ୍ବଲପୁର ଠାରୁ ଚୌଦ୍ୱାର ଆଗକୁ ମଙ୍ଗୁଳି ଛକଠାରେ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ୫ରେ ମିଶିଛି- ୨୬୧ କି.ମି.

୬. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୪୩ - ଧାନପୁଞ୍ଜି-କୋଟପାଡ଼ ଠାରୁ ଆନ୍ଧ୍ର ଓଡ଼ିଶା ସୀମା (ସୁନ୍‌କି) - ୧୫୨ କି.ମି.

୭. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୬୦- ଓଡ଼ିଶା-ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ସୀମା- ଜଳେଶ୍ୱର ଦେଇ ହଳଦିପଦା - ୫୭ କି.ମି.

୮. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୭୫ - ଓଡ଼ିଶା ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ-ସୀମାରୁ- ଚମ୍ପୁଆଦେଇ ପରଶୋରା - ୧୮ କି.ମି.

୯. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୨୦୦ - ଓଡ଼ିଶା ଛତିଶଗଡ଼ସୀମା ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ଦେଇ ଚଣ୍ଡିଖୋଲ - ୪୪୦ କି.ମି.

୧୦. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ - ୨୦୧ ବରିଗୁମ୍ମା (ଜା.ରା- ୪୩) ଠାରୁ ଭବାନୀପାଟଣା ଦେଇ ବରଗଡ଼ - ୩୧୦ କି.ମି.

୧୧. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୨୦୩ - ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ପୁରୀ ବାଲିଘାଇ ଦେଇ କୋଣାର୍କ - ୯୭ କି.ମି.

୧୨. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ - ୨୦୩A - ପୁରୀ ଠାରୁ ସାତପଡ଼ା

୧୩. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୨୧୫ - ରାଜାମୁଣ୍ଡା-ବିମଳାଗଡ଼ା ଠାରୁ ଆନନ୍ଦପୁର, ରାମଚନ୍ଦ୍ରପୁର ଦେଇ ପାଣିକୋଇଲିରେ ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୫ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ - ୩୪୮ କି.ମି.

୧୪. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୨୧୭, ଓଡ଼ିଶା ଛତିଶଗଡ଼ ସୀମା (ଖଡ଼ିଆଳ ପାଖରେ) ଠାରୁ ଟିଟିଲାଗଡ଼, ବେଲଗାଁ, ବାଲିଗୁଡ଼ା ଦେଇ ଗୋପାଳପୁର (ଗଞ୍ଜାମ) - ୪୩୮ କି.ମି.

୧୫. ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୨୨୪ - ଖୋର୍ଦ୍ଧାଠାରୁ ସୋନପୁର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ - ୨୯୮ କି.ମି.

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗ୍ରାମ ସଡ଼କ ଯୋଜନାରେ ଗାଁ ଗହଳରେ ଅନେକ ପକ୍‌କାରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ ପାରିଛି । ପ୍ରତି ଗାଁକୁ ସବୁଦିନିଆ ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଗ୍ରଗତି ହାସଲ କରାଯାଇ ପାରିଛି । ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଓ ପ୍ରମୁଖ ସହରମାନଙ୍କ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ଉନ୍ନତମାନର ଓ ପ୍ରଶସ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଗମନାଗମନ ଓ ପରିବହନର ଉନ୍ନତି ଯୋଗୁଁ ଉଭୟ କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପ ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ।

ରେଳପଥ :

ଭାରତରେ ରେଳପଥ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ୧୮୫୩ ମସିହାରେ । ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଥମେ ରେଳଗାଡ଼ି ଚାଲିଥିଲା ୧୮୯୭ ମସିହାରେ । ସେହିବର୍ଷ ଧାନମଣ୍ଡଳ କୋଲାଘାଟ ଓ ଖୋର୍ଦ୍ଧାରୋଡ଼ ରାଜମହେନ୍ଦ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ ରେଳ ଚଳାଚଳ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ଦେଇ ଯାଇଥିବା ରେଳପଥର ଦୈର୍ଘ୍ୟଥିଲା ୩୫୮ କି.ମି. । ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ରେଳପଥର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଥିଲା ମାତ୍ର ୯୧୪ କି.ମି. ।

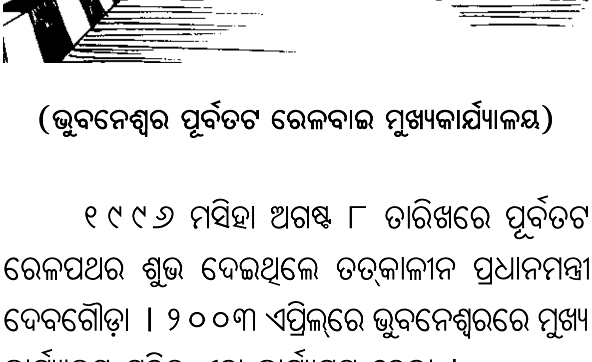

(ଭୁବନେଶ୍ୱର ପୂର୍ବତଟ ରେଳବାଇ ମୁଖ୍ୟକାର୍ଯ୍ୟାଳୟ)

୧୯୯୬ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୮ ତାରିଖରେ ପୂର୍ବତଟ ରେଳପଥର ଶୁଭ ଦେଇଥିଲେ ତତ୍‌କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଦେବଗୌଡ଼ା । ୨୦୦୩ ଏପ୍ରିଲ୍‌ରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସହିତ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେଲା ।

> **ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?**
>
> *ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତରେ ୧୬ଟି ରେଳବାଇ ଜୋନ ଅଛି । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ଇଷ୍ଟକୋଷ୍ଟ ରେଳବାଇ ଜୋନ ଗୋଟିଏ । ଏହା ଅଧୀନରେ ସମ୍ବଲପୁର, ଖୋର୍ଦ୍ଧା ରୋଡ଼ ଓ ୱାଲଟିଅର ଡିଭିଜନ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ।*

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଦୈତାରୀ ବାଂଶପାଣି ରେଳରାସ୍ତା ପ୍ରକଳ୍ପଟିର କାର୍ଯ୍ୟ ସରିଛି । ଲାଞ୍ଜିଗଡ଼ ରେଳପଥ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଭବାନୀପାଟଣା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶେଷ ହୋଇଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ନିର୍ମାଣାଧୀନ ଅନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ରେଳପଥ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ହରିଦାସପୁର-ପାରାଦୀପ ରେଳପଥ, ଖୋର୍ଦ୍ଧା ରୋଡ଼-ବଲାଙ୍ଗୀର ରେଳପଥ, ଅନୁଗୁଳ-ଡୁବୁରି ରେଳପଥ ଓ ତାଳଚେର-ବିମଳାଗଡ଼ ରେଳପଥ । ଏହିସବୁ ପ୍ରକଳ୍ପକାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ ହେଲେ ଓଡ଼ିଶାର ଗମନାଗମନ ଓ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି ହେବ ଓ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିବେ ।

ବିମାନ ବନ୍ଦର ଓ ପୋତାଶ୍ରୟ :

ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ବିମାନବନ୍ଦରଠାରୁ ଭାରତର ବଡ଼ ବଡ଼ ସହରକୁ ବିମାନ

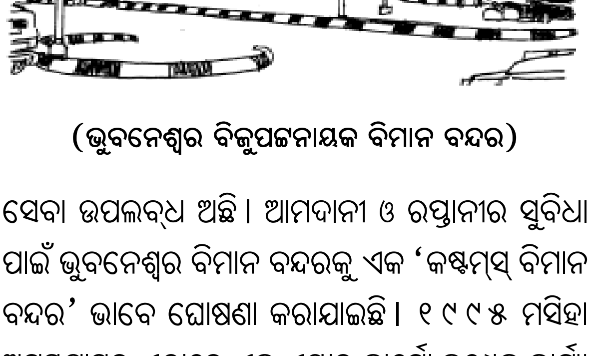

(ଭୁବନେଶ୍ୱର ବିଜୁପଟ୍ଟନାୟକ ବିମାନ ବନ୍ଦର)

ସେବା ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନୀର ସୁବିଧା ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ବିମାନ ବନ୍ଦରକୁ ଏକ 'କଷ୍ଟମ୍‌ସ୍ ବିମାନ ବନ୍ଦର' ଭାବେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି । ୧୯୯୫ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟମାସରୁ ଏଠାରେ ଏକ ଏୟାର କାର୍ଗୋ କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ କାର୍ଯ୍ୟ

କରୁଛି । ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଭୁବନେଶ୍ୱର ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବିମାନ ବନ୍ଦର ହେବାକୁ ଯାଉଛି ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର ବିମାନବନ୍ଦର ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଶାରେ ୧୩ଟି ବିମାନ ଅବତରଣ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ୧୬ଟି ହେଲିପ୍ୟାଡ଼ ଅଛି ।

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ସପ୍ତମ ଦଶକରେ ପାରାଦୀପ ବନ୍ଦରର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ଏଠାରୁ ଲୁହାପଥର ରପ୍ତାନୀ ହୋଇପାରୁଥିଲା । ଏହା ଏକ ଗଭୀର ପୋତାଶ୍ରୟ ହୋଇଥିବାରୁ ଏଠାକୁ ବଡ଼ବଡ଼ ଜାହାଜ ଆସିବା ସମ୍ଭବ ହେଉଥିଲା । ୧୯୭୧-୭୨ ମସିହାରେ ଏହି ବନ୍ଦର ୧୯ ଲକ୍ଷ ଟନ୍ ପଣ୍ୟ କାରବାର କରିଥିଲା । ସମୟ କ୍ରମେ ପାରାଦୀପରେ ବର୍ଥ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିଲା । ପଣ୍ୟ କାରବାର ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଲା । ୧୯୭୫ ମସିହାରେ ପାରାଦୀପକୁ ରେଳପଥ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଗଲା । ଏହି ବନ୍ଦରକୁ ଭିତ୍ତିକରି ପାରାଦୀପର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ କେତେକ କଳକାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ପାରାଦୀପ ଫସ୍‌ଫେଟ୍‌ସ୍ କାରଖାନା ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ । ପାରାଦୀପଠାରେ ଏକ ତୈଳ ବିଶୋଧନାଗାର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଉଛି । ସମୟ କ୍ରମେ ପାରାଦୀପ ବନ୍ଦରର କାରବାର ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଛି ।

ପାରାଦୀପକୁ ଛାଡ଼ି ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳରେ ଆଉ କେତେଗୋଟି ବନ୍ଦର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଛି । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଗୋପାଳପୁର ବନ୍ଦର ୧୯୮୭ ମସିହାଠାରୁ ଏକ ମଧ୍ୟମ ଶ୍ରେଣୀର ବନ୍ଦର ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକରୁଛି । ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ସହାୟତାରେ ଧାମରାଠାରେ ଏକ ବୃହତ ବନ୍ଦରର ନିର୍ମାଣ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି ।

ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି :

ଶିଳ୍ପ ବିକାଶର ଜୀବନରେଖା ହେଉଛି ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଶକ୍ତି । ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଦୁଇଟି ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରଥିଲା । ଗୋଟିଏ ଚୌଦ୍ୱାର ଓ ଅନ୍ୟଟି ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଥିଲା । ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ହୀରାକୁଦ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଏହା ୧୯୫୭ରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେଲା । ସମୟ କ୍ରମେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପରକୁ ପର ୬ଟି ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ହୀରାକୁଦ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ, ବାଲିମେଳା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ, ରେଙ୍ଗାଲି ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ, ଅପର କୋଲାବ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ, ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ଓ ମାଛକୁଣ୍ଡ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ । ଏ ସମସ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପର ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଥିଲା ୧୯୭୬ ମେଗାୱାଟ ।

ଏହା ଛଡ଼ା ଇବ୍ ଓ ତାଳଚେର ତାପଜବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଥିଲା ୮୮୦ ମେଗାୱାଟ୍ । ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଓ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତକୁ ମିଶାଇ ଓଡ଼ିଶାର ନିଜସ୍ୱ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନର ସାମର୍ଥ୍ୟ ହେଲା ୨୮୫୬ ମେଗାୱାଟ୍ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କରୁ ଓଡ଼ିଶାକୁ କିଛି ପରିମାଣରେ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତିମିଳେ । ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶିଳ୍ପମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ଶକ୍ତିକେନ୍ଦ୍ରମାନେ କିଛି ପରିମାଣରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରୀଡ଼ କର୍ପୋରେସନକୁ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଶକ୍ତିର ଉତ୍ପାଦନ ଓ ସୁଷମ ବଣ୍ଟନ ପାଇଁ ୧୯୯୬ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୧ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ୧୯୯୫ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଆଇନ ବଳରେ ପୂର୍ବରୁ କାର୍ଯ୍ୟକରୁଥିବା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପରିଷଦକୁ ପୁନର୍ଗଠିତ କରାଗଲା । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପରିଷଦର କାର୍ଯ୍ୟ ଦୁଇଗୋଟି ନିଗମକୁ ଦିଆଗଲା । ସେହି ଦୁଇଗୋଟି ନିଗମ ହେଲା– ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରିଡ୍ ନିଗମ ଓ ଓଡ଼ିଶା ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ନଗମ ।

ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସରବରାହ ଓ ବିତରଣ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଗଲା ଗ୍ରୀଡକୋକୁ ଓ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଗଲା ଓଡ଼ିଶା ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ନିଗମକୁ । ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ହାତରେ ରହିଲା ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା । ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସରବରାହ ନିଗମ ନାମକ ଅନ୍ୟ ଏକ ସଂସ୍ଥା ଶକ୍ତି ସରବରାହ ଦାୟିତ୍ୱରେ ରହିଲେ । ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିତରଣ ପାଇଁ ୱେସ୍‌କୋ, ନେସ୍‌କୋ, ସାଉଥ୍‌କୋ ଓ ସେସ୍‌କୋ ନାମକ ଚାରିଗୋଟି ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାକୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଗଲା । ସେସ୍‌କୋ ଏବେ ସେସୁରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ।

> ତୁମ ପାଇଁ କାମ
>
> *ୟୁନେସ୍କୋ, ନେସ୍କୋ, ସାଇଥିକୋ ଓ ସେସୁ ଆଦି ବିଷୟରେ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ଲେଖ ।*

ଓଡ଼ିଶାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳକୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇ ଦେବାରେ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀ ଗ୍ରାମୀଣ ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ ଯୋଜନା ୨୦୦୬ ମସିହାରୁ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକରୁଛି । କୁଟୀର ଜ୍ୟୋତି ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ବେଶ୍ ସହାୟକ ହୋଇଛି । ୨୦୦୭ ମସିହାରୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ବିଜୁ ଗ୍ରାମଜ୍ୟୋତି ଯୋଜନା । ଏହି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ୧୦୦ ରୁ କମ୍‌ଲୋକ ବସବାସ କରୁଥିବା ଗ୍ରାମମାନଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି । କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇଦେବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି ।

ମାନବସମ୍ବଳର ବିକାଶ :

ଯେ କୌଣସି ଦେଶ ବା ପ୍ରଦେଶର ସାମୂହିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଏକ ସୁସ୍ଥ ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ମାନବସମ୍ବଳର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ଶିଳ୍ପତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର, ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟମାନେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ସେ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଆଲୋଚନା ହୋଇଛି । ନୂଆ ନୂଆ ଜ୍ଞାନବିଜ୍ଞାନ ଯଥା ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା, କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବିଜ୍ଞାନ, ଜୀବବୈଷୟିକ ବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶାର ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅବଦାନ ରହିଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଛି କଳା, ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବାଣିଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସମ୍ପର୍କିତ ଅନେକ କଲେଜ । ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦେବାପାଇଁ ଅଧିକାଂଶ ଜିଲ୍ଲାରେ ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଛି । ଶିଳ୍ପ, ମାନବସମ୍ବଳ, ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ବାଣିଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ଓଡ଼ିଶାର ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ଶିଳ୍ପରେ ଉପଯୋଗୀ ହେଲାଭଳି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଛି । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ହୋଟେଲ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାଦେବା ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ସମେତ ଅନ୍ୟ ସହରମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନମାନ ଖୋଲିଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଐତିହ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତି ବିଷୟରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯାଇ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯାଇଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଚାରୁକଳା ଓ ହସ୍ତଶିଳ୍ପ ସମ୍ପର୍କରେ ଶିକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କେନ୍ଦ୍ରମାନ କାର୍ଯ୍ୟକରୁଛି । ସର୍ବୋପରି କହିବାକୁ ଗଲେ ଖାଲି କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପପାଇଁ ନୁହେଁ; ପର୍ଯ୍ୟଟନ, ଚଳଚିତ୍ର, ହୋଟେଲ ଶିଳ୍ପପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ମାନବସମ୍ବଳର ଅଭାବ ନାହିଁ ।

ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ ପାଇଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା :

ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଶିଳ୍ପପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ କଳିଙ୍ଗ ଷ୍ଟୁଡିଓ ଭଳି ଅନୁଷ୍ଠାନ କାର୍ଯ୍ୟକରୁଅଛି । ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନଙ୍କ ସୁବିଧାପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର, ପୁରୀ, କୋଣାର୍କ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ତ୍ରିଭୁଜ ଓ ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ରମାନଙ୍କରେ ଅନେକ ହୋଟେଲ ଓ ଅତିଥିଗୃହ ଖୋଲିଛି । ପର୍ଯ୍ୟଟନସ୍ଥଳୀମାନଙ୍କରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ପାନ୍ଥନିବାସ ଓ ପାନ୍ଥିକାମାନ ନିର୍ମାଣ କରିଛନ୍ତି । ଚିଲିକା, ଭିତର କନିକାରେ ଜଳଯାତ୍ରାପାଇଁ ସରକାରୀ ବୋଟ୍ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ସରକାରୀ ପାନ୍ଥନିବାସ ସାଙ୍ଗକୁ ବଡ଼ବଡ଼ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସ୍ଥଳୀରେ ଘରୋଇ ହୋଟେଲ ଖୋଲାଯାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶସହିତ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା ଓ ସଂହତି ଦୃଢ଼ହେଉଛି । କୃଷି, ଶିଳ୍ପ, ବାଣିଜ୍ୟର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାର ବିକାଶ ପଥ ସୁଗମ ହେଉଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ଓ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଂସ୍ଥାମାନେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଅଛନ୍ତି ।

(୧) ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ଓ ଅର୍ଥ ନିବେଶ ନିଗମ

(୨) ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ

(୩) ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ସାମଗ୍ରୀ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ

(୪) ଶିଳ୍ପ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ନିଗମ

(୫) ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ଅର୍ଥ ଉନ୍ନୟନ ଓ ଅର୍ଥ ନିବେଶ ନିଗମ

(୬) ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ

(୭) ଓଡ଼ିଶା ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ

(୮) ଓଡ଼ିଶା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ

(୯) ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ

(୧୦) ଇନଫୋସିଟି।

❖ ❖ ❖

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୬୦ଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

(କ) କୃଷି ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଥିବା ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଏକ ଟିପ୍‌ପଣୀ ଲେଖ।

(ଖ) ଶିଳ୍ପପାଇଁ ଆବାଶ୍ୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଉପଲବ୍‌ଧତା ସମ୍ପର୍କରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଟିପ୍‌ପଣୀ ଲେଖ।

(ଗ) ଓଡ଼ିଶାର ରାସ୍ତାଘାଟ, ଗମନାଗମନ ଓ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଗ୍ରଗତି ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖ।

(ଘ) ଓଡ଼ିଶାରେ ରେଳପଥର ବିକାଶ ସମ୍ପର୍କରେ ଟିପ୍‌ପଣୀ ଲେଖ।

(ଙ) ଓଡ଼ିଶାର ବିମାନସେବା ଓ ପୋତାଶ୍ରୟ ସମ୍ପର୍କରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ଲେଖ ।

୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରାୟ ୨୦ଗୋଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

(କ) ଭିତ୍ତିଭୂମି କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

(ଖ) ୧୯୩୬ ମସିହାଠାରୁ ୧୯୪୭ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ ପାଇଁ କାହିଁକି ବିଶେଷ କିଛି କରାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ?

(ଗ) କୃଷିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମି କ'ଣ ?

(ଘ) ଓଡ଼ିଶାରେ କୃଷିପାଇଁ କାହିଁକି ଜଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ?

(ଙ) କୃଷି ସମ୍ପର୍କୀୟ ଶିକ୍ଷା ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରେ କେଉଁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ଅଛି ?

(ଚ) ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ପାଇଁ କି ପ୍ରକାର ପ୍ରାକୃତିକ ଅନୁକୂଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ରହିଛି ?

(ଛ) ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ନମ୍ବର ୫ ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ ସ୍ଥାନରୁ କେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ସଂଯୋଗ କରୁଛି ?

(ଜ) କିଏ ଏବଂ କେବେ ପୂର୍ବତଟ ରେଳପଥର ଶୁଭ ଦେଇଥିଲେ ?

(ଝ) ପାରାଦୀପ ବନ୍ଦରକୁ ଛାଡ଼ି ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ କେଉଁ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ ବନ୍ଦର ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି ?

(ଞ) ହୀରାକୁଦ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ କେବେଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେଲା ?

୩. ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।

(କ) ଓଡ଼ିଶାରେ କିପରି ଜଳସେଚନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି ?

(ଖ) ଅବିଭକ୍ତ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା କେତୋଟି କେନାଲ ଦ୍ୱାରା ଜଳ ସେଚିତ ହେଉଛି ?

(ଗ) କେଉଁ ରାଜପଥ ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରୁ ପୁରୀ, କାଳୀଜାଇ ଦେଇ କୋଣାର୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଛି ?

(ଘ) ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗ୍ରାମ ସଡ଼କ ଯୋଜନା କ'ଣ ?

(ଙ) କେବେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଥମ ରେଳଗାଡ଼ି ଚାଲିଥିଲା ?

(ଚ) ପୂର୍ବତଟ ରେଳପଥ କେବେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲା ?

(ଛ) ପୂର୍ବତଟ ରେଳପଥର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କେଉଁଠି ?

(ଜ) ଓଡ଼ିଶା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ସଂସ୍କାର ଆଇନ୍ ୧୯୯୫ କେବେଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା ?

୪. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାରିଗୋଟି ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି ତା'ର କ୍ରମିକ ନମ୍ବର ସହିତ ଲେଖ ?

(କ) କେବେଠାରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ?

(i) ୧୯୩୬ (ii) ୧୯୪୫ iii) ୧୯୪୬ (iv) ୧୯୪୭

(ଖ) କେତେ ନମ୍ବର ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ସମ୍ବଲପୁରଠାରୁ ଚୌଦ୍ୱାର ନିକଟସ୍ଥ ମଙ୍ଗୁଳି ଛକରେ ପାଞ୍ଚ ନମ୍ବର ଜାତୀୟ ରାଜପଥରେ ମିଶିଛି ?

i) ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୫(କ) (ii) ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୬

iii) ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୪୨ iv) ଜାତୀୟ ରାଜପଥ-୪୩

(ଗ) କେଉଁଠାରେ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ?

i) ରେଙ୍ଗାଲୀ ii) ଇବ୍ iii) ଅପର କୋଲାବ୍ iv) ମାଛକୁଣ୍ଡ

(ଘ) ରାଜୀବଗାନ୍ଧୀ ଗ୍ରାମୀଣ ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ ଯୋଜନା କେବେଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ?

i) ୧୯୯୫ ii) ୧୯୯୬ iii) ୨୦୦୬ iv) ୨୦୦୭

(ଙ) ବିଜୁ ଗ୍ରାମ ଜ୍ୟୋତି ଯୋଜନା କେବେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହେଲା ?

i) ୧୯୮୭ ii) ୧୯୯୬ iii) ୨୦୦୬ iv) ୨୦୦୭

୫. ପାଠରେ ଦିଆଯାଇଥିବା "ତୁମ ପାଇଁ କାମ" ଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଓ ସହାୟତାରେ ସମ୍ପାଦନ କର ।

❖ ❖ ❖